

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ:ΣΔΟ

ΤΜΗΜΑ : ΧΡΗΜΕΛ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΙ ΕΠΠΤΩΣΕΙΣ

ΤΗΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ
ΚΥΠΡΟΥ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΕΛΕΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ-2009

Περιεχόμενα

Σελ.

Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 1	3
1.1 Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	3
1.2 Ευρωσύστημα	3
1.3 Ζώνη του ευρώ	3
Κεφάλαιο 2	
2.1 Ιστορική ανάδρομη στην ισοτιμία της κυπριακής λίρας	5
2.2 Σύνδεση της κυπριακής λίρας με ξένα νομίσματα	5
2.3 Σύνδεση της κυπριακής λίρας με το ECU	5
2.4 Σύνδεση της κυπριακής λίρας με το Ευρώ	6
2.5 Κατάργηση των στενότερων περιθωρίων διακυμάνσεις 2,25% και μείωση του επιτοκίου	7
Κεφάλαιο 3	
3.1 Ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση	8
3.2 Ένταξη της Κύπρου στην ευρωζώνη	8
3.3 Τα κριτήρια τα οποία καλείτε η Κύπρος να καλύπτει για να γίνει πλήρες μέλος της ΟΝΕ	9
3.4 Ενέργειες για την ένταξη στην ζώνη του ευρώ	11
Κεφάλαιο 4	
4.1 Τα κριτήρια της ΕΚΤ που καθορίζουν την νομισματική πολιτική της ένωσης	13
4.2 Ποια μέτρα και υποχρεώσεις επιβάλλονται στην Κύπρο σχετικά με τη σταθερότητα τιμών	14

Κεφάλαιο 5

5.1 Οικονομικά οφέλη από την ένταξη	16
5.2 Πολιτικά οφέλη από την ένταξη	17
5.3 Συνολικά οφέλη από την ένταξη στην ζώνη του ευρώ	18
5.4 Προκλήσεις της Κύπρου από την υιοθέτηση του ευρώ	19

Κεφαλαίο 6

6.1 Όλα τα ενδεχόμενα ανοιχτά για μια βαθύτερη κρίση στην κυπριακή οικονομία αφήνει το Υπουργείο Οικονομικών	22
6.2 Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΠΕ	22
6.3 Πως επηρεάστηκε ο κατασκευαστικός τομέας	23
6.3.1 Ανασκόπηση του κατασκευαστικού τομέα για το 2007	24
6.3.2 Ανασκόπηση του κατασκευαστικού τομέα για το 2008	25
6.3.3. Ανασκόπηση του κατασκευαστικού τομέα για το 2009	28
6.4 Πως επηρεάστηκε ο τουριστικός τομέας	31
6.4.1 Μέτρα στήριξης του τουρισμού	32
6.5 Πως επηρεάστηκε ο τομέας γεωργίας-αλιείας	37
6.6 Πως επηρεάστηκε το χονδρικό και λιανικό εμπόριο	36
6.7 Πως επηρεάστηκε η ιδιωτική κατανάλωση	37
6.7.1 Εκτιμήσεις των καταναλωτών	38
6.7.2 Εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών για τις τιμές των προϊόντων κατά το έτος 2008.	39
6.8 Ο πληθωρισμός	39

Κεφάλαιο 7

7.1 Που κυμαίνονται τα επιτόκια της ΕΚΤ	42
7.2 Ποια η εξέλιξη των επιτοκίων στην Κύπρο	42
7.3 Σύγκριση επιτοκίων ΣΠΙ και Τραπεζών	45
7.4. Σύγκριση επιτοκίων ΕΚΤ και ΚΤΚ.	46

7.5 Μέτρα από την ΚΤΚ για τόνωση του ιδιωτικού τομέα	47
Επίλογος	49
Πίνακας στοιχεία για τον τουρισμό	51
Πίνακας για δείκτη τιμών	52
Λεξιλόγιο	53
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	55

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΟΝΕ)

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1970 τέθηκε ο στόχος για μια ενωμένη Ευρώπη, με ενιαία οικονομία και κοινό νόμισμα. Τον Ιούνιο του 1988, το ευρωπαϊκό συμβούλιο επιβεβαίωσε τη σταδιακή υλοποίηση του στόχου αυτού και ανάθεσε σε αρμοδία επιτροπή, υπό την προεδρία του Jacques Delors, τότε προέδρου της ευρωπαϊκής επιτροπής, να μελετήσει και να προτείνει εισηγήσεις που θα οδηγήσουν Οφέλη εν λόγω ένωση.

Στη βάση των εισηγήσεων της επιτροπής Delors η συνθήκη του Μάαστριχ (1992) έθεσε θεμελιακό πλέον στόχο την επίτευξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ΟΝΕ) στην Ευρώπη σε τρία στάδια, μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 1993, καταργήθηκαν οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίου εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο δεύτερο στάδιο που άρχισε την 1η Ιανουαρίου 1994, ιδρύθηκε το ευρωπαϊκό νομισματικό ίδρυμα (ΕΝΙ), με βασικό σκοπό την προπαρασκευή των κρατών μελών της Ε.Ε στην πορεία προς μια ενωμένη νομισματική αγορά, ενώ ταυτόχρονα, υιοθέτησε την πολιτική της απαγόρευσης της χρηματοδότησης του δημόσιου τομέα και της προνομιακής του πρόσβασης στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Την ίδια περίοδο άρχισε η διαδικασία δημοσιονομικής εξυγίανσης του δημόσιου τομέα, με τη διατύπωση συστάσεων από το συμβούλιο υπουργών οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας (ΕCOFIN) προς τα 15 κράτη μέλη, για μείωση του κρατικού ελλείμματος κάτω από 3% του ΑΕΠ. Το τρίτο στάδιο ξεκίνησε την 1η Ιανουαρίου 1999, με την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος του ευρώ, από έντεκα χώρες μέλη της ευρωπαϊκής ένωσης, που υπέβαλαν αίτηση και πληρούσαν τα κριτήρια του Μάαστριχ (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία, και Φιλανδία), και με την ανάθεση της αρμοδιότητας για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής για την ζώνη ευρώ στις κεντρικές τράπεζες του ευρώ συστήματος. Επίσης κατά το τρίτο στάδιο άρχισε να ισχύει ο

ενδοκοινοτικός Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II (ΜΣΙ ΙΙ) καθώς και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ ολοκληρώθηκε με την φυσική εισαγωγή του ευρώ την 1.1.2002, που αποτελούσε το σημαντικότερο εγχείρημα αλλαγής νομίσματος στην παγκόσμια ιστορία. Η Ευρώπη στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων και αντιμετώπισε επιτυχώς την δύσκολη πρόκληση της ομαλής μετάβασης στο νέο νόμισμα. Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη παρήγαγαν 15 δισ. Χαρτονομίσματα και 51 δισ. Κέρματα, ενώ στη συνέχεια διάνειμαν κατά τις πρώτες βδομάδες του 2002 περίπου 8 δισ. Εθνικών χαρτονομισμάτων και 107 δισ. Εθνικών κερμάτων που ήταν σε κυκλοφορία. Το εγχείρημα της μετάβασης από τα εθνικά νομίσματα στο ενιαίο νόμισμα στέφθηκε με μεγάλη επιτυχία, χάρη στη σχολαστική και αποτελεσματική προεργασία που έγινε από τις αρμόδιες αρχές, τη στενή συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων μερών και την ενθουσιώδη συμμετοχή των πολιτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα (ΕΚΤ).

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική τράπεζα ιδρύθηκε την 1η Ιουνίου 1998 και έχει την έδρα της στη Φρανκφούρτη (Γερμανία). Η ΕΚΤ διασφαλίζει ότι τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί στο ευροσύστημα και στο ευρωπαϊκό σύστημα Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είτε μέσω των εθνικών Κεντρικών Τραπεζών.

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) απαρτίζεται από την ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές Κεντρικές Τράπεζες και των 27 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτός από τα μέλη του Ευρωσυστήματος, περιλαμβάνει και τις εθνικές Κεντρικές Τράπεζες των κρατών-μελών, που δεν έχουν υιοθέτηση το ευρώ. Το ΕΣΚΤ διοικείται από το διοικητικό συμβούλιο, την εκτελεστική επιτροπή και το γενικό συμβούλιο της ΕΚΤ.

1.2 Ευρωσύστημα

Το ευρωσύστημα αποτελείται από την ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες των κρατών-μελών που υιοθέτησαν το ευρώ στο τρίτο στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ).

Σήμερα συμμετέχουν στο ευροσύστημα 16 εθνικές Κεντρικές Τράπεζες. το ευροσύστημα διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο και την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ και από την 1η Ιανουαρίου, 1999, έχει αναλάβει το έργο της άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής για την ζώνη του ευρώ.

Πρωταρχικός σκοπός του είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.

1.3 Ζώνη του ευρώ

Η ζώνη του ευρώ περιλαμβάνει τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως το ενιαίο νόμισμα και στα οποία ασκείται ενιαία

νομισματική πολιτική με εύθινη των οργάνων λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Τη στιγμή αυτή, η ζώνη του ευρώ περιλαμβάνει 27 χώρες, το Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Δανία, Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελλάδα, Πορτογαλία Ισπανία, Αυστρία, Φινλανδία, Σουηδία, Κύπρος, Τσεχία, Σλοβακία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Ουγγαρία, Μάλτα, Σλοβενία, Βουλγαρία, Ρουμανία

Έτος	Ιστορία της Διεύρυνσης	Σύνολο
1957	 <u>Βέλγιο</u> <u>Γαλλία</u> <u>Γερμανία</u> ¹ <u>Ιταλία</u> <u>Λουξεμβούργο</u> <u>Ολλανδία</u>	6
1973	 <u>Δανία</u> ² <u>Ιρλανδία</u> <u>Ηνωμένο Βασίλειο</u>	9
1981	 <u>Ελλάδα</u>	10
1986	 <u>Πορτογαλία</u> <u>Ισπανία</u>	12
1995	 <u>Αυστρία</u> <u>Φινλανδία</u> <u>Σουηδία</u>	15
2004	 <u>Κύπρος</u> <u>Τσεχία</u> <u>Σλοβακία</u> <u>Εσθονία</u> <u>Λετονία</u> <u>Λιθουανία</u> <u>Πολωνία</u> <u>Ουγγαρία</u> <u>Μάλτα</u> <u>Σλοβενία</u>	25
2007	 <u>Βουλγαρία</u> <u>Ρουμανία</u>	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΛΙΡΑΣ

Η ισοτιμία της κυπριακής λίρας έναντι των ξένων νομισμάτων είχε πάντα ως στόχο τη διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας, συμπεριλαμβανόμενου του χαμηλού πληθωρισμού, μέσω μίας πολιτικής σταθερών ισοτιμιών, τη σύνδεση, δηλαδή, της κυπριακής λίρας είτε με ένα ξένο νόμισμα είτε με ένα καλάθι νομισμάτων. Για μια μικρή και ανοιχτή οικονομία όπως αυτή της Κύπρου, η πολιτική σταθερών ισοτιμιών θεωρήθηκε ως το καταλληλότερο πλαίσιο συναλλαγματικής πολιτικής και, όπως διαφάνηκε από τη διαχρονική πορεία της οικονομίας, το πλαίσιο αυτό λειτούργησε με επιτυχία, τόσο σε σχέση με τη διατήρηση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα, όσο και σε σχέση με την εμπέδωση ενός σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος που συνέβαλε θετικά στην ανάπτυξη της οικονομίας.

2.2 Σύνδεση της κυπριακής λίρας με ξένα νομίσματα.

Κατά την περίοδο 1960-1972, η κυπριακή λίρα ήταν συνδεδεμένη με την αγγλική λίρα. Το 1972, μετά από την κατάρρευση των σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών «Bretton Woods», και τη συνεπακόλουθη διακύμανση της αγγλικής λίρας, η κυπριακή λίρα συνδέθηκε με το δολάριο για μια μικρή χρονική περίοδο.

Από το 1973 μέχρι το 1984, η κυπριακή λίρα συνδέθηκε με ένα καλάθι νομισμάτων σταθμισμένο στη βάση προέλευσης των εισαγωγών.

Για την περίοδο 1984-1992 χρησιμοποιήθηκε ένα καλάθι νομισμάτων σταθμισμένο στη βάση της γεωγραφικής δομής του εμπορίου της Κύπρου.

2.3 Σύνδεση της κυπριακής με το ECU.

Στις 19 Ιουνίου 1992, η κυπριακή λίρα συνδέθηκε με το ECU με κεντρική ισοτιμία $ΚΛ1=1,7086$ ECU και περιθώρια διακύμανσης $\pm 2.25\%$. Παρόλο που η σύνδεση με το ECU δεν αντικατοπτρίζει πλήρως τη γεωγραφική δομή του

εμπορίου της Κύπρου, η μονομερής σύνδεση της λίρας με το ευρωπαϊκό σύστημα αποτελούσε ένα σημαντικό καταλύτη για τις προσπάθειες ενίσχυσης της σύνδεσης της κυπριακής οικονομίας με τις ευρωπαϊκές οικονομίες. Επιπλέον, η σύνδεση της κυπριακής λίρας με το ECU συνέειφερε και στη διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας της Κύπρου, και κατ'έπекταση στη διεθνή ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας.

2.4 Σύνδεση της κυπριακής λίρας με το ευρώ.

Την 1η Ιανουαρίου, 1999, μετά από πολύχρονη επιτυχημένη σύνδεση με το ECU, η κυπριακή λίρα συνδέθηκε με το ευρώ με την ίδια κεντρική ισοτιμία, δηλ $1\text{CYP}=1,7086$ και με περιθώρια διακύμανσης $\pm 2,25\%$.

Διεύρυνση του περιθωρίου διακύμανσης στο $\pm 15\%$.

Την 1η Ιανουαρίου, 2001, η εντατικοποίηση της ελεύθερης διακινήσεις κεφαλαίων και η συνεπακόλουθη αύξηση της πιθανότητας δυνητικά αποσταθεροποιητικών κερδοσκοπικών κινήσεων κεφαλαίων, ώθησαν τις Νομισματικές Αρχές να διευρύνουν τα περιθώρια διακύμανσης στο $\pm 15\%$.

Παράλληλα, όμως τα στενότερα περιθώρια διακύμανσης $\pm 2.5\%$, διατηρήθηκαν ως «άτυπα ή ενδεικτικά» περιθώρια, έτσι ώστε να αποδεχθούν τυχόν πληθωριστικές εξέλιξης. Η διεύρυνση του περιθωρίου διακύμανσης στο 15% συνέπεσε με την εφαρμογή δυο πολύ σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών στην οικονομία της Κύπρου. Πρώτο της κατάργησης του προβλεπόμενου από το νόμο ανώτατου ύψους επιτοκίου, την οποία ακολούθησε άμεσα η χαλάρωση των περιορισμών για μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο δανεισμό σε συνάλλαγμα από κύπριους, και, δεύτερο, της εισαγωγής νέας διαδικασίας καθορισμού της ισοτιμίας της κυπριακής λίρας με βασικά διεθνή νομίσματα, η οποία αντικατέστησε την παλιά διαδικασία διοικητικής ρύθμισης της ισοτιμίας, έτσι ώστε πλέον σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της ισοτιμίας να διαδραματίζουν οι δυνάμεις της ελεύθερης αγοράς.

2.5 Κατάργηση των στενότερων περιθωρίων διακύμανσης 2,25% και μείωση του επιτοκίου.

Στις 13 Αυγούστου, 2001, ως αποτέλεσμα των εξελίξεων που προηγήθηκαν, καταργήθηκαν τα στενότερα περιθώρια διακύμανσης 2,25%, ώστε έκτοτε μόνο τα περιθώρια 15% να ισχύουν. Συγκεκριμένα, η κατάργηση των περιορισμών στο μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο δανεισμό σε ξένο νόμισμα από μόνιμους κάτοικους της Κύπρου την 1η Ιανουαρίου, 2001, ώθησε ιδιώτες και επιχείρησης στο δανεισμό σε ξένο νόμισμα, κυρίως ευρώ, εκμεταλλευόμενοι τη διάφορα επιτοκίου μεταξύ δανεισμού σε ευρώ και δανεισμού σε κυπριακή λίρα. Αυτό δημιούργησε πιέσεις ανατίμησης της λίρας στη συναλλαγματική ισοτιμία. Ταυτόχρονα λήφθηκε απόφαση για μείωση του επιτοκίου κατά 50 μονάδες βάσης. Αυτό θεωρήθηκε απαραίτητο για την αντιμετώπιση των αναμενόμενων αρνητικών επιπτώσεων στην κυπριακή οικονομία από την κάμψη της διεθνούς οικονομίας το 2001. Η μείωση αυτή συνέτεινε επίσης στη σμίκρυνση της διαφοράς μεταξύ του επιτοκίου δανεισμού σε ευρώ και σε κυπριακή λίρα και, ως επακόλουθο, η τάση δανεισμού σε ξένο νόμισμα μειώθηκε αισθητά. Τα επιτόκια μειώθηκαν περαιτέρω το Σεπτέμβριο και το Νοέμβριο 2001 κατά 50 μονάδες βάσης την κάθε φορά, ως επακόλουθο των γεγονότων που ακολούθησαν τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ3

3.1 Ένταξη της Κύπρου στην ευρωπαϊκή ένωση.

Την 1η Μάιου 2004, η Κύπρος γίνεται πλήρως μέλος της ευρωπαϊκής ένωσης. Η συμμόρφωση με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, που προηγήθηκε της ένταξης, περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, την ελευθεροποίηση του λογαριασμού κεφαλαίων που έγινε ομαλά χωρίς να προκληθούν πιέσεις στην ισοτιμία της κυπριακής λίρας. Μόνη εξαίρεση αποτέλεσαν οι ανυπόστατες φήμες που έφεραν την κυπριακή λίρα να υποτιμάτε αμέσως μετά την ένταξη, οι οποίες οφείλονταν, κυρίως, στο έντονα φωτισμένο κλίμα των ημερών που προηγήθηκαν και ακολούθησαν το δημοψήφισμα για το σχέδιο Ανάν στις 24 Απριλίου, 2004. Η κεντρική τράπεζα αντέδρασε στις φήμες αυτές με αύξηση των επιτοκίων κατά 100 μονάδες βάσης, αλλά και με κατηγορηματική ανακοίνωση του διοικητή, κινήσεις που εξουδετέρωσαν τις φήμες για υποτίμηση.

Τα επιτόκια κρατήθηκαν σταθερά για περίπου 10 μήνες, ως αποτέλεσμα εγχωρίων αλλά και των διεθνών εξελίξεων. Κατά δεύτερο ήμισυ του 2004, η κυπριακή οικονομία παρουσίασε σημάδια ανάκαμψης, παρά τη σημαντική αύξηση στην τιμή του πετρελαίου, που είχε αρνητικές επιπτώσεις στον πληθωρισμό.

Το Φεβρουάριο 2005, η επιτροπή νομισματικής πολιτικής (ΕΝΠ) αποφάσισε τη μείωση των επιτοκίων κατά 25 μονάδες βάσης και την περαιτέρω διαφανεύσα δημοσιονομική εξυγίανση.

3.2 Ένταξη της Κύπρου στην ευρωζώνη.

Στις 2 Νοέμβριου, 2005 το υπουργικό συμβούλιο υιοθέτησε την 1η Ιανουαρίου 2008 ως την στοχευόμενη ημερομηνία ένταξης της Κύπρου στην ευρωζώνη.

Το Μάιο 2006 άρχισε η ενημερωτική εκστρατεία για την υιοθέτηση του ευρώ. Τον Ιούνιο 2006 δημοσιοποιήθηκε το «εθνικό σχέδιο δράσης για τη μετάβαση από την κυπριακή λίρα στο ευρώ».

Το Μάιο του 2007 αναμένετε άρση της παρέκκλισης για ένταξη της Κύπρου στην ευρωζώνη, εφόσον ικανοποιούνται τα σχετικά κριτήρια της Ε.Ε.

4 μήνες πριν την υιοθέτηση του ευρώ και 6 μήνες μετά θα γίνει διπλή αναγραφή τιμών σε κυπριακές λίρες και ευρώ.

Την 1η Ιανουαρίου 2008 θα γίνει η εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή.

Για 1μηνα κατά την εισαγωγή του ευρώ θα γίνετε διπλή κυκλοφορία κυπριακής λίρας και ευρώ.

3.3 Κριτήρια τα οποία καλείτε η Κύπρος να καλύπτει για να γίνει πλήρες μέλος της ΟΝΕ

Γενικά, για να λειτουργήσει καλά μια οικονομική και νομισματική ένωση, απαιτείται υψηλός βαθμός σύγκλισης των συμμετέχων χωρών, έτσι ώστε το επιτόκιο που καθορίζετε από την ενιαία νομισματική αρχή να είναι στο κατάλληλο ύψος, αντιπροσωπευτικό για όλες τις χώρες. Η ευρωπαϊκή ένωση έχει θέσει κριτήρια τα οποία είναι (γνωστά ως κριτήρια του Μάαστριχ) και πρέπει να ικανοποιήσει κάθε κράτος μέλος της Ε.Ε τα κριτήρια αυτά αφορούν τον πληθωρισμό, το δημοσιονομικό έλλειμμα, το δημόσιο χρέος, τη σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας και τα μακροπρόθεσμα επιτόκια. Ο μέσος όρος του πληθωρισμού για τους τελευταίους 12 μήνες, στην υποψήφια για την υιοθέτηση του ευρώ χώρα, δεν πρέπει να είναι πέραν των 1,5 εκατοστιαίων μονάδων του μέσου όρου πληθωρισμού των τριών χωρών μελών της ΕΕ με το χαμηλότερο πληθωρισμό, ενώ ο μέσος όρος του ονομαστικού μακροπρόθεσμου επιτοκίου, δεν πρέπει να είναι πέραν των 2 εκατοστιαίων μονάδων του μέσου όρου των επιτοκίων των ίδιων τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις, δηλ. Με τα χαμηλότερα μακροπρόθεσμα επιτόκια. Καθόσον αφορά τα δημόσια οικονομικά, δεν πρέπει να υπάρχει υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, το έλλειμμα δεν πρέπει να υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 3% του ακαθάριστου εγχωρίου προϊόντος (ΑΕΠ), και το δημόσιο χρέος δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60% του ΑΕΠ (εκτός και αν βρίσκετε σε συνεχή καθοδική πορεία και πλησιάζει ικανοποιητικά την τιμή αναφοράς). Όσον αφορά τη συναλλαγματική σταθερότητα, απαιτείται η τήρηση των

κανονικών περιθωρίων διακύμανσης του εγχωρίου νομίσματος, που προβλέπει ο μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών, επί δυο τουλάχιστον συνεχή χρόνια, και ειδικότερα χωρίς υποτίμηση έναντι του ευρώ ή του νομίσματος άλλου κράτους μέλους της ΕΕ.

Πέραν των κριτηρίων αυτών η ΕΕ λαμβάνει επίσης υπόψη ορισμένους άλλους παράγοντες, όπως η δυνατότητα ενσωμάτωσης της εθνικής οικονομίας στην ενιαία αγορά της ΕΕ, το κατά κεφαλήν εισόδημα με βάση το δείκτη της αγοραστικής δύναμης, η κατάσταση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, οι εξελίξεις του μοναδιαίου κόστους εργασίας και άλλοι δείκτες τιμών. Ακόμα απαιτείται η νομική σύγκλιση, δηλαδή η συμβατότητα της εθνικής ονομασίας με τη συνθήκη για την ίδρυση της ευρωπαϊκής κοινότητας και το καταστατικό του ευρωπαϊκού συστήματος κεντρικών τραπεζών.

Η Κύπρος ικανοποιεί το κριτήριο του πληθωρισμού και το κριτήριο του μακροπρόθεσμου επιτοκίου. Ταυτόχρονα, βρισκόμαστε σε σταθερή, ασφαλή πορεία ικανοποίησης του συναλλαγματικού κριτηρίου. Ενδεικτική της ικανοποιητικής αυτής πορείας ήταν η ενδυνάμωση της κυπριακής λίρας, ως αποτέλεσμα της αυξημένης εμπιστοσύνης που απολαμβάνει μετά την είσοδο της στο ΜΣΙ2 από τις 2 Μαΐου, 2005. Όσον αφορά τα δημόσια οικονομικά, φαίνεται ότι το πρόγραμμα δημοσιονομικής εξυγίανσης που κατάρτισε η κυβέρνηση υλοποιείται, μέχρι τώρα σε σχετικά ικανοποιητικό βαθμό, το έλλειμμα για το 2005 θα είναι κάτω από το όριο 3%. Ικανοποιητική ήταν και η πορεία του δημόσιου χρέους αφού είναι συνεχώς καθοδική και ανταποκρίνεται στο σχετικό κριτήριο.

Αλλά βασικά χαρακτηριστικά της κυπριακής οικονομίας, είναι ότι η Κύπρος έχει επιτύχει υψηλό βαθμό σύγκλισης με την οικονομία της ζώνης του ευρώ. Το υψηλό κατά κεφαλή εισόδημα της Κύπρου, οι στενοί εμπορικοί της δεσμοί με τη ζώνη του ευρώ, η σύγκλιση του επιπέδου τιμών, το εύρωστο χρηματοπιστωτικό μας σύστημα και η ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα στην ζώνη του ευρώ. Τα χαρακτηριστικά αυτά αποτέλεσαν ενθαρρυντικά δεδομένα

για την επιτυχή ένταξη της Κύπρου στην ζώνη του ευρώ την 1η Ιανουαρίου, 2008, σύμφωνα με το στόχο που τάχθηκε επίσημα από το υπουργικό συμβούλιο στις 2 Νοέμβριου 2005.

3.4 Ενέργειες για την ένταξη στην ζώνη του ευρώ

Μια σημαντική πρόκληση για την Κύπρο είναι να επιτύχει όσο το δυνατό πιο ομαλή μετάβαση στο νέο νόμισμα, λαμβάνοντας υπόψη τους ορθολογικούς περιορισμούς και την επιβαλλόμενη ιεράρχηση στην αξιοποίηση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων. Η εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο όπως και σε άλλες χώρες, αποτελεί ένα πολυσήμαντο, πολυδιάστατο και δυσχερές έργο, στο οποίο εμπλέκονται όλοι οι πολίτες και τα οργανωμένα κοινωνικά σύνολα του τόπου.

Θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί, ότι η υιοθέτηση του ευρώ στερεί στα κράτη μέλη, που συμμετέχουν στην ΟΝΕ, από ένα σημαντικό εργαλείο πολιτικής για τη σταθεροποίηση της οικονομίας και τη διαχείριση εξωγενούς προέλευσης διαταραχών. Αλλά για μια μικρή και ανοιχτή οικονομία όπως είναι αυτή της Κύπρου, ο βαθμός ελευθέριας στη χάραξη και άσκηση της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής τελεί υπό περιορισμό, γιατί απλούστατα η χώρα στο διεθνές περιβάλλον είναι δέκτης των επιδράσεων τιμών και επιτοκίων. Αυτό επιβεβαιώνετε και από τα γεγονότα, αφού η κεντρική τράπεζα δεν χρησιμοποίησε ποτέ το εργαλείο αυτό για ανάκτηση η επαύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, ακόμη και σε δύσκολες οικονομικές περιόδους.

Μέσα στα δεδομένα πλαίσια άσκησης οικονομικής πολιτικής σταθερών ισοτιμιών το κύριο βάρος το επωμίζεται η δημοσιονομική πολιτική και, σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό, η πολιτική των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και η αναπτυξιακή πολιτική γενικότερα, προκείμενου να επιτευχθεί ο απαιτούμενος συγχρονισμός του οικονομικού κύκλου στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Η Κύπρος έχει υποχρέωση να επιτύχει τις απαιτούμενες αλλαγές στο οικονομικό

τομέα από την 1η Μαΐου 2004. Επιπρόσθετα, λαμβάνοντας υπόψη το περιβάλλον άσκησης νομισματικής πολιτικής από την ΕΚΤ, διαπιστώνετε η αποτελεσματικότητα της στην ζώνη του ευρώ. Η προσήλωση στο στόχο της σταθερότητας των τιμών και η αξιοπιστία της ευρωπαϊκής κεντρικής τράπεζας, που είναι σε μεγάλο βαθμό απότοκο της ανεξαρτησίας της, σε συνδυασμό με την εφαρμογή μίας συνετής στρατηγικής νομισματικής πολιτικής, αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για την επίτευξη του στόχου της σταθερότητας των τιμών. Τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα σχετικά με τη σταθερότητα των τιμών αλλά και η αποδοχή και ο ρόλος του ευρώ στις διεθνείς αγορές επιβεβαιώνουν τα πιο πάνω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 Τα κριτήρια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που καθορίζουν την νομισματική πολιτική της ένωσης

Πρωταρχικός ρόλος της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Στα πλαίσια της νομισματικής στρατηγικής της, η ΕΚΤ έχει ανακοίνωση το ακόλουθο ποσοτικό ορισμό της σταθερότητας των τιμών: ετήσια αύξηση του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή στη ζώνη του ευρώ με ρυθμό χαμηλότερο αλλά πλησίον του 2% μεσοπρόθεσμα. Ο ορισμός αυτός λαμβάνει υπόψη τόσο το κόστος του πληθωρισμού όσο και τον κίνδυνο του αποπληθωρισμού και άλλος λόγος για τη στοχεύσει σε ένα χαμηλό θετικό ρυθμό πληθωρισμό. Τέτοιοι λόγοι είναι πιθανά λάθη στη μέτρηση του πληθωρισμού και η ανομοιογένεια του πληθωρισμού στις διάφορες χώρες της ζώνης του ευρώ. Παράλληλα η αναφορά στο πληθωρισμό «μεσοπρόθεσμα» αναγνωρίζει ότι η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ έχει ένα σαφή και ορθολογικό στόχο, ο οποίος έχει στο κοινό, συμβάλλοντας στη διαφάνεια, την αξιοπιστία και τη λογοδοσία της ΕΚΤ.

Η συνέχιση της καλής επίδοσης της Κύπρου στη σταθερότητα των τιμών και εντός στην ζώνη του ευρώ θα εξαρτηθεί μεταξύ άλλων, και από την εφαρμογή μίας πειθαρχημένης, σταθερής και συνετής δημοσιονομικής πολιτικής, σύμφωνα με τους όρους που επιβάλλει το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης. Επιπλέον, η ενίσχυση του ανταγωνισμού στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών, η μείωση της εξάρτησης της Κύπρου από το πετρέλαιο λόγω των ανεξέλεγκτων διακυμάνσεων των τιμών του, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που καθιστούν πιο ευέλικτες τις αγορές και ο συσχετισμός της αύξησης των μισθών με την αύξηση της παραγωγικότητας, θα συμβάλουν, επίσης στη διατήρηση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα και, κατ'επέκταση, σε βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική ευημερία της Κύπρου.

4.2 Ποια μέτρα και υποχρεώσεις επιβάλλονται στην Κύπρο σχετικά με την σταθερότητα των τιμών

Η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών είναι επίσης πρωταρχικός σκοπός της κεντρικής τράπεζας της Κύπρου. Αυτό καθορίζεται ρητά από το νόμο του 2002, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο του 2002, για να διασφαλίσει, ταυτόχρονα, την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας της Κύπρου σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο. Η Κύπρος έχει κατορθώσει να διατηρήσει χαμηλό πληθωρισμό τα τελευταία τουλάχιστον δέκα, χρόνια, με εξαίρεση ορισμένες μόνο περιόδους σχετικά υψηλού πληθωρισμού που οφειλόταν σε δυσμενείς εξωτερικούς παράγοντες. Η πολύ καλή επίδοση της Κύπρου στο τομέα της σταθερότητας των τιμών οφείλεται, εν πολλής στη συνετή και επιτυχημένη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική που ασκεί η κεντρική τράπεζα της Κύπρου, με τον καθορισμό της σταθερότητας των τιμών ως πρωταρχικού σκοπού και μέσω της σταθερής σύνδεσης της κυπριακής λίρας με το ευρωπαϊκό ενιαίο νόμισμα. Με την υιοθέτηση του ευρώ, κεντρική τράπεζα της Κύπρου δεν χαράζει πλέον νομισματική πολιτική, αλλά θα συμμετέχει στη χάραξη και εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ, με βασικό στόχο τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.

Οι αποφάσεις νομισματικής πολιτικής λαμβάνονται από το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ, στο οποίο συμμετέχει και ο διοικητής της ΚΤΚ μαζί με τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών των άλλων χωρών της ζώνης του ευρώ. Για την επίτευξη του στόχου της νομισματικής πολιτικής, η ΕΚΤ (το διοικητικό της συμβούλιο), βασίζεται σε μια σφαιρική ανάλυση των κίνδυνων διατάραξης της σταθερότητας των τιμών, προκείμενου να λάβει της κατάλληλες αποφάσεις. Η ΕΚΤ έχει ανακοινώσει το πλαίσιο της ανάλυσης αυτής, έτσι ώστε η στρατηγική και οι αποφάσεις της να γίνονται καλύτερα κατανοητές από όλους τους ενδιαφερόμενους. Η ανάλυση έχει δυο πυλώνες, την οικονομική ανάλυση και τη νομισματική ανάλυση. Η οικονομική ανάλυση αξιολογεί κυρίως της τρέχουσες οικονομικές και χρηματοπιστωτικές εξελίξεις και τους

συνεπαγόμενους κίνδυνους για τη σταθερότητα των τιμών βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Η λεπτομερής οικονομική ανάλυση συμπληρώνετε με νομισματικά στοιχεία, δηλαδή με την ανάλυση των μεταβολών της ποσότητας του χρήματος σε ένα μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Η διαδικασία λήψης αποφάσεων στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ είναι δημοκρατική, όπως ορίζετε στο καταστατικό της ΕΚΤ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5.1 Οικονομικά οφέλη της ένταξης

Πρόσβαση των κυπριακών προϊόντων και υπηρεσιών σε μια τεράστια ενιαία αγορά που αποτελείται σήμερα από τις 27 πλέον οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης με πληθυσμό πέραν των 499 εκατομμυρίων, που αναμένετε να οδήγησε σε αύξηση των κυπριακών εξαγωγών στα κράτη μέλη.

Συμμετοχή της Κύπρου στην εσωτερική αγορά της ένωσης, μια περιοχή όπου διασφαλίζεται η ελεύθερη διακίνηση προϊόντων, υπηρεσιών, ανθρώπων και Αγάθων θα οδήγησε μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα σε πιο αποτελεσματική κατανομή των μέσων παραγωγής σε δραστηριότητες στις οποίες η Κύπρος διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα. Αυτό θα έχει θετικές επίπτώσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση.

Συμμετοχή στην ανάπτυξη και βελτίωση της οικονομίας της ΕΕ.

Προσέλκυση επενδύσεων από την ΕΕ σε δραστηριότητες όπου η Κύπρος διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα, επιταχύνοντας έτσι την μετατροπή της Κύπρου σε περιφερειακό επιχειρηματικό κέντρο.

Υιοθέτηση του ευρώ και συμμετοχή της Κύπρου στην οικονομική και νομισματική ένωση (ΟΝΕ), μια περιοχή όπου επικρατούν συνθήκες μακροοικονομικής σταθερότητας, αναμένετε να οδηγήσει σε χαμηλότερο πληθωρισμό και επιτόκια. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μεγαλύτερης εμπιστοσύνης μεταξύ των οικονομικών παραγόντων, αυξημένων επενδύσεων και υψηλότερου ρυθμού ανάπτυξης. Επιπρόσθετα, η συμμετοχή στην ΟΝΕ θα πρέπει να δώσει ώθηση στις κυπριακές εξαγωγές λαμβάνοντας υπόψη ότι θα υπάρξει μείωση των εξόδων συναλλαγών που θα προκύψει από την κατάργηση τόσο των κινδύνων από το συνάλλαγμα όσο και των εξόδων μετατροπής του ντόπιου νομίσματος σε ευρώ, κατά τις εμπορικές συναλλαγές με άλλα μέλη της ΟΝΕ.

Ύπαρξη μεγαλύτερης επιλογής για τους καταναλωτές όσο αφορά προϊόντα και υπηρεσίες.

Αυξημένη οικονομική βοήθεια από την ΕΕ προς την Κύπρο το μεγαλύτερο ποσοστό της χρηματοδότησης από την ΕΕ θα δοθεί στην γεωργία και μέσω διαρθρωτικών ταμείων.

5.2 Πολιτικά οφέλη από την ένταξη

Τα πολιτικά οφέλη από την ένταξη στην ΕΕ είναι εξαιρετικά τόσο για τις δυο κύριες κοινότητες του νησιού καθώς και για το ίδιο το κράτος.

Τα κύρια οφέλη είναι:

- Βελτίωση των σχέσεων μεταξύ της Ελληνοκυπριακής και της τουρκοκυπριακής κοινότητας αφού θα ακολουθούν το πρωτότυπο της ΕΕ, γεννήθηκε από την πικρή εμπειρία του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου και τη διαπίστωση ότι η επανάληψη των αποτρόπαιων πόλεμων μπορούσε να σταματήσει μόνο με την στενότερη συνεργασία και την ανάπτυξη κοινών συμφερόντων από τις εθνότητες και τα κράτη μέλη της Ευρώπης. Η Κύπρος θα ωφεληθεί από την εμπειρία που απέκτησε η Ευρώπη στην δημιουργία γεφυρών μεταξύ λαών και κοινοτήτων καθώς και από την συμμετοχή στους ευρωπαϊκούς μηχανισμούς ολοκλήρωσης.
- Αυξημένη ασφάλεια για ολόκληρο τον πληθυσμό της Κύπρου που θα προέλθει από την συμμετοχή σε μια κοινότητα εθνών και κυρίαρχων κρατών που τονίζει την προσήλωση της στις αρχές της ελευθέριας, της δημοκρατίας, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθέρων και του κράτος δικαίου. Οι αρχές αυτές επιβεβαιώνονται από τη συνθήκη της ευρωπαϊκής ένωσης. Επειδή αυτά είναι θεμελιώδη για την ΕΕ παραβίαση τους από ένα κράτος μέλος, ή σε ένα κράτος μέλος θα είναι απαράδεκτη. Η ένωση των 15 κρατών έχει την οικονομική, πολιτική και τελικά την στρατιωτική ισχύ τόσο για να ενεργήσει ως αποτρεπτικός παράγων για τέτοιες παραβιάσεις όσο και για να επιβάλλει διορθωτικές ενέργειες όπου σημειώνονται παραβιάσεις.
- Δέσμευση για προσφυγή στις ευρωπαϊκές συνθήκες και στο ευρωπαϊκό νομικό σύστημα για επίλυση προβλημάτων, και κατά συνέπεια, ύπαρξη σημείου

αναφοράς για επίλυση διάφορων προβλημάτων, που ξεπερνούν τα στενά συμφέροντα πολιτικών ομάδων, κοινοτήτων και ομάδων πίεσεως. Αυτό δεν σημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Νομοθεσία θα κρίνει τα πάντα αλλά μάλλον ότι οι βασικές αρχές που αποτελούν το θεμέλιο λίθο της φιλοσοφίας της ΕΕ, όπως είναι η αρχή της μη διάκρισης, θα πρέπει να τηρούνται.

- Η ικανότητα συμμετοχής ως μέλος με δικαίωμα ψήφου στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων της ΕΕ ώστε να είναι σε θέση να επηρεάζει αποφάσεις που αφορούν την Κύπρο και ολόκληρη την Ευρώπη.
- Απόκτηση της ευρωπαϊκής υπηκοότητας από τους κύπριους πολίτες.

5.3 Συνολικά οφέλη για την Κύπρο από την ένταξη στη ζώνη του ευρώ
Στο πολιτικό επίπεδο, με την υιοθέτηση του ευρώ η Κύπρος θα καταστεί μέλος της ομάδας των κρατών μελών που έχουν υιοθέτηση το ευρώ και η οποία αποκτά συνεχώς μεγαλύτερη δύναμη και επιρροή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για τις διάφορες πολιτικές και τις δραστηριότητες της ΕΕ. Επίσης σε περίπτωση μίας νέας ενδεχόμενης πρωτοβουλίας των Ηνωμένων Εθνών για την επίλυση του κυπριακού προβλήματος, η από μέρους μας υιοθέτηση του ευρώ θα αποτελέσει καταλυτικό παράγοντα στις συνομιλίες μεταξύ των δυο κοινοτήτων για τις οικονομικές πτυχές της λύσης.

Σε ό,τι αφορά την οικονομία, με την ένταξη στην ζώνη του ευρώ θα προκύψουν σημαντικά οφέλη σε όλο το φάσμα της κυπριακής οικονομίας, με ψηλούς ρυθμούς μεγέθυνση σε συνθήκες κοινωνικής συνοχής, ενώ, ταυτόχρονα, ενδυναμώνει τα κίνητρα για προώθηση των απαιτούμενων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, την περαιτέρω εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών και την αξιοποίηση των στόχων και προγραμμάτων της ΕΕ.

Η σύγκλιση των επιτοκίων κι η συνεπαγόμενη μείωση του κόστους δανεισμού θα οφέλη τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις και το δημόσιο, ενώ η ευκολότερη πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίων της ευρωζώνης θα διευρύνει το φάσμα των επιλογών για όλους ανεξαιρέτως. Εξάλλου η πλήρης εξουδετέρωση

του συναλλαγματικού κίνδυνου στις συναλλαγές σε ευρώ και η συνεπαγόμενη μείωση του κόστους συναλλαγών και της αβεβαιότητας θα έχει ευνοϊκές επιδράσεις στις επενδύσεις.

Η μεγαλύτερη διαφάνεια στις τιμές θα ενισχύσει τις συνθήκες ανταγωνισμού, γεγονός που θα ωφελήσει ιδιαίτερα τους καταναλωτές. Ο κύπριος καταναλωτής θα μπορεί πλέον να συγκρίνει άμεσα τις τιμές στην Κύπρο και στο εξωτερικό, λαμβάνοντας τις βέλτιστες για εκείνον αποφάσεις. Επίσης η ενίσχυση της επενδυτικής δραστηριότητας και η περαιτέρω ενδυνάμωση του σταθερού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, λόγω της εμπέδωσης συνθηκών σταθερότητας των τιμών, καθώς και η ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης των διεθνών αγορών και των επενδυτών στην κυπριακή οικονομία, με θετικές επενέργειες στην κυπριακή οικονομία.

5.4 Προκλήσεις της Κύπρου από την υιοθέτηση του ευρώ

- Απώλεια της δυνατότητας άσκησης αυτόνομης νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής. Θα πρέπει, όμως, να σημειωθεί ότι η Κύπρος ουδέποτε χρησιμοποίησε την ισοτιμία (υποτίμηση της λίρας) ως εργαλείο ανάκτησης ή ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας, ακόμη και σε δύσκολες οικονομικές περιόδους (π.Χ. Μετά την τούρκικη εισβολή του 1974 και τον πόλεμο στον κόλπο). Οπωσδήποτε, με την απώλεια της αυτόνομης νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, το βάρος για προσαρμογές μετατοπίζεται ακόμη περισσότερο στην δημοσιονομική πολιτική.
- Η αλλαγή νομίσματος αποτελεί ένα πολυσήμαντο και πολυδιάστατο έργο, στο οποίο εμπλέκονται, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, όλοι οι πολίτες και τα οργανωμένα επαγγελματικά σύνολα του τόπου. Απαιτείτε σημαντική προετοιμασία για την εισαγωγή των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων ευρώ, για την προσαρμογή των λογιστικών και λογισμικών προγραμμάτων του επιχειρηματικού και του δημόσιου τομέα και για την απαραίτητη ενημερωτική εκστρατεία. Η προετοιμασία αυτή συνεπάγεται και οικονομικό κόστος. Ωστόσο,

πρέπει εμφαντικά να τονιστεί ότι η επιτυχής υιοθέτηση του ευρώ καθιστά την ανάληψη του πιο πάνω κόστους αμελητέα μπροστά στα οικονομικά οφέλη από τις προοπτικές που διανοίγονται για την κυπριακή οικονομία, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

➤ Με την υιοθέτηση του ευρώ, τυχόν αδυναμία συμμόρφωσης της Κύπρου με τους όρους του σύμφωνου σταθερότητας και ανάπτυξης θα θέτει την χώρα μας σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, η οποία πλέον θα συνεπάγεται κυρώσεις σε περίπτωση μη ανταπόκρισης στις συστάσεις του συμβουλίου για τη διάρθρωση του ελλείμματος. Ωστόσο, θα πρέπει να τονιστεί ότι η υποχρέωση συμμόρφωσης με τις πρόνοιες του σύμφωνου σταθερότητας και ανάπτυξης υφίσταται, όπως και ο κίνδυνος να μπούμε στη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, ανεξάρτητα από το αν ενταχθούμε στη ζώνη του ευρώ ή όχι. Περαιτέρω τονίζετε ότι, σε περίπτωση αδυναμίας συμμορφώσεις με τις συστάσεις του συμβουλίου της ΕΕ στα πλαίσια της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, οι πιέσεις σε πολιτικό επίπεδο, ιδίως για μια χώρα που δεν συμμετέχει στην ζώνη του ευρώ (περίπτωση στην οποία δεν προνοείτε η επιβολή χρηματικών κυρώσεων), ενδέχεται να συνεπάγονται πιο οδυνηρό τίμημα για την χώρα από την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Επιπλέον, η συναλλαγματική πολιτική της σταθερής ισοτιμίας που παραδοσιακά ακολουθεί η Κύπρος, σε ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από περιορισμούς στην κίνηση κεφαλαίων.

➤ Εξυπακούει από μόνη της δημοσιονομική πειθαρχία, ανεξάρτητα από τις απαιτήσεις της ΕΕ. Σε διαφορετική περίπτωση θα κινδύνευε η σταθερότητα της λίρας. Οι επιπτώσεις στο γενικό επίπεδο των τιμών που θα μπορούσαν να αποδοθούν στη μετάβαση στο νέο νόμισμα αναμένετε να είναι αμελητέες. Η υιοθέτηση του ευρώ από τις υφιστάμενες χώρες μέλη της ζώνης του ευρώ είχε ελάχιστη αυξητική επίδραση στο ρυθμό πληθωρισμού της ευρωζώνης.

Συγκεκριμένα, η επίδραση αυτή υπολογίστηκε από τη Στατιστική Υπηρεσία της ΕΕ (eurostat) ότι ήταν μεταξύ του 0,1% και 0,3%. Η εμπειρία των κρατών

μελών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ κατέδειξε, ωστόσο, την ύπαρξη κάποιου προβλήματος υπερβολικών αυξήσεων κατά την μετατροπή των αξιών σε ορισμένα είδη καθημερινής χρήσης, ιδιαίτερα στις χώρες εκείνες όπου λήφθηκαν τα κατάλληλα αποτρεπτικά μέτρα. Λόγο του προβλήματος αυτού δημιουργήθηκε η λανθασμένη αντίληψη στο κοινό περί σημαντικών αυξήσεων στο γενικό επίπεδο των τιμών. Στην περίπτωση της Κύπρου. Ο κίνδυνος αυτός μετριάξετε σημαντικά από το γεγονός ότι η αξία της κυπριακής λίρας είναι πιο μεγάλη από το ευρώ (£1=1,7086 ευρώ). Επίσης το γεγονός ότι οι κύπριοι πολίτες είναι εξοικειωμένοι με το ευρώ αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα για την εμφάνιση του προβλήματος. Επιπλέον, οι κυπριακές αρχές, έχοντας υπόψη και την εμπειρία άλλων χωρών, επεξεργάζονται από τώρα μέτρα για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου αύξησης των τιμών. Μεταξύ των μέτρων αυτών είναι η διπλή αναγραφή τιμών μερικούς μήνες πριν και μερικούς μήνες μετά την εισαγωγή του ευρώ, η δημιουργία επιτροπής παρακολούθησης της μετατροπής των τιμών καθώς και η εφαρμογή κώδικα σταθερότητας τιμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΕΠΗΡΕΑΖΕΤΑΙ

6.1. Όλα τα ενδεχόμενα ανοικτά για μια βαθύτερη κρίση στην κυπριακή οικονομία αφήνει το Υπουργείο Οικονομικών.

Αναφέρει χωρίς να παραλείπει να αναφέρει ότι υπάρχουν αυξημένοι κίνδυνοι για μεγαλύτερη επιβράδυνση την διετία του 2009-2010. Ενδιατρίβοντας στο θέμα της ανάπτυξης -βασικό παράγοντα για την πορεία της κυπριακής οικονομίας το Υπουργείο Οικονομικών έχει λάβει υπόψη του τις προβλέψεις του για το ΑΕΠ:

1. μια πιθανή μεγαλύτερη επιβράδυνση στον κατασκευαστικό τομέα με μείωση στην προστιθέμενη αξία το 2009 της τάξης του -11%, σε πραγματικούς όρους, που αντιστοιχεί σε μια συρρίκνωση του τομέα στα επίπεδα του 2006.
2. μια πιθανή μεγαλύτερη επιβράδυνση στον τομέα των άλλων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων κατά περίπου -14%, που αντιστοιχεί σε σμίκρυνση με 7,9% αύξηση του βασικού σεναρίου.
3. μια σταθεροποίηση της κατανάλωσης ως ποσοστού του ΑΕΠ στο επίπεδο επίσης του 2006, που σημαίνει αύξηση 2,2%, σε σύγκριση με 3,3% του βασικού σεναρίου.

Παρόλο που τέτοια σενάρια θεωρούνται κατά το Υπουργείο απομακρυσμένα, δεν θεωρούνται εντελώς απίθανα. Μάλιστα, εκτιμά και προβλέπει ότι στην περίπτωση της βαθύτερης ύφεσης του κατασκευαστικού τομέα ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ θα περιοριστεί στο 0.5% σε σύγκριση με 3% του βασικού σεναρίου.

6.2 Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ.

Το Υπουργείο βλέπει ότι στην περίπτωση μιας βαθύτερης κρίσης στον τομέα των άλλων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ο οποίος βασίζεται σε μεγάλο βαθμό και στις εισροές κεφαλαίων από τη Ρωσία, ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ

θα περιοριστεί στο 2% σε σύγκριση με 3% του βασικού σεναρίου, ενώ η μεγαλύτερη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης θα σημαίνει μείωση του ρυθμού ανάπτυξης του ΑΕΠ κατά 0,2% ποσοστιαίες μονάδες.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις για το ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, την περίοδο 2008-2010, που έχουν πρόσφατα αναθεωρηθεί προς τα κάτω, ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές διαμορφώθηκε στο 3,8% του ΑΕΠ το 2008 και στο 3% το 2009, φθάνοντας μεσοπρόθεσμα τον δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης.

Η επιβράδυνση που παρατηρείται το 2009 και το δεύτερο μισό του 2008 στο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης οφείλεται κυρίως στην επιβράδυνση που αναμένεται να παρουσιάσουν οι τομείς των κατασκευών και της ακίνητης ιδιοκτησίας και ο τομέας των ξενοδοχείων - εστιατορίων. Αντίθετα, για τις άλλες υπηρεσίες και το λιανικό εμπόριο προβλέπεται να συνεχίσουν να αποτελούν τους κύριους μοχλούς της ανάπτυξης για τους επόμενους μήνες. Τα τελευταία μηνιαία στοιχεία επιβεβαιώνουν την εικόνα που προκύπτει από τις διάφορες έρευνες εμπιστοσύνης, δηλαδή παρουσιάζουν τάσεις επιβράδυνσης της οικοδομικής δραστηριότητας και των υπηρεσιών όπως είναι ο τραπεζικός τομέας και η τουριστική κίνηση. Συνεχίζουν, όμως, να καταδεικνύουν μian αυξημένη ιδιωτική κατανάλωση.

6.3 Πως επηρεάστηκε ο κατασκευαστικός τομέας

Για ν' αντιληφθούμε, όμως, πώς καταγράφονται τα προβλήματα στους διάφορους τομείς της οικονομίας, θα πρέπει να δούμε τις εκτιμήσεις του αρμόδιου Υπουργείου. Αυτές παρουσιάζονται κατά τομέα ως εξής:

Ο τομέας των κατασκευών αναμένεται να παρουσιάσει μian αρνητική πορεία με προβλέψεις για μέσο ρυθμό ανάπτυξης 2% για την περίοδο 2008 - 2012. Μόνο για το 2008 οι άδειες οικοδομής -που αποτελούν σημαντική ένδειξη για τη μελλοντική δραστηριότητα στον κατασκευαστικό τομέα- παρουσίασαν μείωση κατά 2,8% σε σχέση με το 2007. Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η

Στατιστική Υπηρεσία, ο αριθμός των αδειών οικοδομής που εκδόθηκαν από τις δημοτικές Αρχές και τις Επαρχιακές Διοικήσεις κατά το μήνα Σεπτέμβριο 2008 ανήλθε στις 834. Η συνολική αξία των αδειών αυτών έφθασε τα €260,3 εκατομμύρια και το συνολικό εμβαδόν τις 339,2 χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα. Με τις άδειες αυτές προβλεπόταν ν' ανεγερθούν 1692 οικιστικές μονάδες. Κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2008 εκδόθηκαν 6.447 άδειες οικοδομής, παρουσιάζοντας μια μείωση κατά 10,0% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του προηγούμενου έτους. Η συνολική αξία των αδειών αυτών μειώθηκε κατά 2,7% και το συνολικό εμβαδόν κατά 4,8%. Ο αριθμός των οικιστικών μονάδων παρουσίασε μείωση της τάξης του 9,1%. Οι άδειες οικοδομής συνιστούν σημαντική ένδειξη για τη μελλοντική δραστηριότητα στον κατασκευαστικό τομέα.

6.3.1 Ανασκόπηση του Κατασκευαστικού Τομέα για το 2007.

Η Στατιστική Υπηρεσία ανακοινώνει την έκδοση της ετήσιας έκθεσης “Στατιστικές Κατασκευών και Στέγασης, 2007”. Η έκθεση περιλαμβάνει αναλυτικά στοιχεία για τον τομέα των κατασκευών που αφορούν, μεταξύ άλλων, την παραγωγή, τις επενδύσεις, τις δαπάνες κατασκευής, τις οικιστικές μονάδες που ανεγέρθηκαν, τις άδειες οικοδομής που εκδόθηκαν και τους δείκτες τιμών οικοδομικών υλικών και εργατικού κόστους.

Οι κυριότερες εξελίξεις στον τομέα των κατασκευών κατά το 2007 ήταν:

(α) Ο τομέας συνέχισε να παρουσιάζει θετικό ρυθμό ανάπτυξης, με άνοδο της προστιθέμενης αξίας του σε πραγματικούς όρους κατά 7,4% έναντι 7,3% το 2006 και 4,4% το 2005. Η εξέλιξη αυτή αποδίδεται κατά κύριο λόγο στη σημαντική αύξηση στην κατασκευή νέων κτιρίων.

(β) Η ακαθάριστη αξία παραγωγής του τομέα σε τρέχουσες τιμές αυξήθηκε κατά 16,2% και έφθασε τα €2.740 εκ. σε σύγκριση με €2.358 εκ. το 2006. Από την παραγωγή αυτή, το 50,7% αφορούσε νέα κτίρια για οικιστικούς σκοπούς, το 26,4% νέα μη οικιστικά κτίρια (ξενοδοχεία, καταστήματα, γραφεία, εργοστάσια,

κλπ.), το 14,6% έργα υποδομής (δρόμους, δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, γραμμές τηλεπικοινωνιών και ηλεκτροδότησης κλπ.) και το υπόλοιπο 8,3% επισκευές, επιδιορθώσεις και άλλα.

(γ) Η απασχόληση στον τομέα αυξήθηκε από 34.058 άτομα το 2006 σε 35.590 άτομα το 2007 και αποτελούσε το 9,6% του επικερδώς απασχολούμενου πληθυσμού.

(δ) Το εργατικό κόστος στις κατασκευές αυξήθηκε κατά 4,6% σε σύγκριση με 5,3% το 2006. Ο δείκτης τιμών οικοδομικών υλικών παρουσίασε άνοδο 5,3% σε σύγκριση με αύξηση 5,0% το 2006.

(ε) Ο αριθμός των νέων κατοικιών που συμπληρώθηκαν μειώθηκε κατά 0,9% στις 16.501 οικιστικές μονάδες σε σύγκριση με 16.647 το προηγούμενο έτος. Κατά επαρχία, ο αριθμός των νέων κατοικιών ήταν: Λευκωσία 4.622, Αμμόχωστος 2.024, Λάρνακα 2.962, Λεμεσός 3.112 και Πάφος 3.781.

(στ) Το εμβαδόν κατά οικιστική μονάδα που συμπληρώθηκε το 2007 ανέρχεται κατά μέσο όρο στα 191 τετραγωνικά μέτρα για τις οικίες και 117 τετραγωνικά μέτρα για τα διαμερίσματα, σε σύγκριση με 193 και 111 αντίστοιχα το 2006.

(ζ) Το κόστος κατασκευής κατά τετραγωνικό μέτρο (εξαιρουμένης της αξίας της γης) ανήλθε για τις οικίες στα €803 από €764 το 2006 και για τα διαμερίσματα στα €726 από €694 το 2006.

6.3 2 Ανασκόπηση Κατασκευαστικού Τομέα για το 2008

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας (18/12/2008) κατά την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2008 εκδόθηκαν 7291 άδειες οικοδομής παρουσιάζοντας μείωση 8,4 % έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2007 (7963). Το συνολικό εμβαδόν των αδειών που εκδόθηκαν την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2008 ανήλθε στα 2.978.717 τ.μ. σε σύγκριση με 3.052.318 τ.μ. της αντίστοιχης περιόδου του 2007, σημειώνοντας μείωση 2,4%. Η συνολική αξία των αδειών οικοδομής που εκδόθηκαν κατά τον Ιανουάριο – Οκτώβριο 2008 είναι 2.343.718 € (000's) και παρουσιάζουν μείωση 0.1 % σε

σχέση με την αξία των αδειών της αντίστοιχης περιόδου του 2007 που ήταν 2.346.455 € (000's). Επίσης, ο αριθμός των αδειών για οικιστικές μονάδες παρουσίασε μείωση της τάξης του 6,3 % (από 17154 τον Ιανουάριο – Οκτώβριο 2007 σε 16073 την αντίστοιχη περίοδο του 2008).

Από τις 7291 άδειες οικοδομής, που εκδόθηκαν την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2008, οι 5657 αφορούσαν οικιστικά κτίρια (μείωση 10.7 %), οι 860 μη οικιστικά κτίρια (μείωση 4.7 %), οι 238 έργα πολιτικού μηχανικού (αύξηση 12,8 %), οι 488 διαίρεση οικοπέδων (αύξηση 9,2 %) και οι 48 κατασκευή δρόμων (μείωση 22,6 %). Από το σύνολο των αδειών, οι 944 αφορούσαν μεγάλα έργα (που έχουν εμβαδόν μεγαλύτερο από 900 τ.μ.) και οι 6347 μικρά έργα. Οι 2448 άδειες οικοδομής αφορούσαν την επαρχία Λευκωσίας, οι 280 την επαρχία Αμμοχώστου, οι 1181 την επαρχία Λάρνακας, οι 1923 την επαρχία Λεμεσού και οι 1459 την επαρχία Πάφου (οι άδειες οικοδομής παρουσίασαν μείωση σε όλες τις πόλεις σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2007). Κατά επαρχία ο αριθμός των νέων κατοικιών (οικιστικών μονάδων) για την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2008 είναι: Λευκωσία 4147, Αμμόχωστος 1123, Λάρνακα 3046, Λεμεσός 3572 και Πάφος 4185. Να αναφέρουμε ότι οι άδειες οικοδομής συνιστούν σημαντική ένδειξη για την μελλοντική δραστηριότητα στον κατασκευαστικό τομέα.

Εν αντιθέσει με τη μείωση στις άδειες οικοδομής, σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία (23/10/2008) της Στατιστικής Υπηρεσίας, ο Δείκτης Παραγωγής στις Κατασκευές για το Β' τρίμηνο του 2008, ανήλθε στις 154.1 μονάδες σημειώνοντας άνοδο 4.1% έναντι του Β' τριμήνου του 2007 (148.03). Στους επιμέρους Δείκτες άνοδος 1.8% σημειώθηκε στα κτίρια και άνοδος 15,3% στα Έργα Πολιτικού Μηχανικού.

Ο Δείκτης Τιμών Παραγωγού στις Κατασκευές για το Β' τρίμηνο του 2008 ανήλθε στις 188.0 μονάδες σημειώνοντας άνοδο 2.3% έναντι του Α' τριμήνου του 2008. Σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό τρίμηνο, ο Δείκτης σημείωσε

άνοδο 4.9%. Στους επιμέρους Δείκτες άνοδος 6.1% σημειώθηκε στα κτίρια και άνοδος 1.6% στα Έργα Πολιτικού Μηχανικού.

Ο Δείκτης Τιμών Υλικών Οικοδομής για το μήνα Οκτώβριο 2008 ανήλθε στις 160,98 μονάδες και σημείωσε πτώση 0,96 % σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Για την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2008 ο δείκτης σημείωσε αύξηση 12,57 % σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Στη σύγκριση των δεικτών ανά είδος υλικού οικοδομής έχουμε τις εξής μεταβολές:

- ξυλεία, λίθος και λατομικά υλικά αύξηση δείκτη τιμών 10,74 %,
- προϊόντα πετρελαίου αύξηση δείκτη τιμών 37,93 %,
- χημικά προϊόντα και συναφή αύξηση δείκτη τιμών 3,63 %,
- βιομηχανικά προϊόντα αύξηση δείκτη τιμών 13,54 %,
- ηλεκτρομηχανολογικά είδη αύξηση δείκτη τιμών 0,73 % και
- άλλα είδη αύξηση δείκτη τιμών 1,87 %

Ο Δείκτης Τιμών των Βασικών Υλικών Οικοδομής για την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2008 ανήλθε στις 208,02 μονάδες σε σύγκριση με 172,58 την αντίστοιχη περίοδο του 2007, σημειώνοντας αύξηση 20,54 %. Πιο συγκεκριμένα οι δείκτες τιμών είχαν τις εξής μεταβολές ανά βασικό υλικό των κατασκευών:

- Θραυστή Άμμος (5 – 0 mm) για σκυρόδεμα 13,05 % αύξηση,
- Θραυστά Σκύρα (20 – 10 mm) για σκυρόδεμα 13,26 % αύξηση,
- Μείγμα Σκύρων και Άμμου (40 – 0 mm) κατηγ. Α' για οδόστρωμα 13,93 % αύξηση
- Τούβλα (300 X 200 X 100 mm) τοποθετημένα σε παλέττα 10,07 % αύξηση,
- Σίδηρος Οικοδομής υψηλής αντοχής, διαμέτρου από 12 mm και άνω προέλευσης Ε.Ε, 36,86 % αύξηση,
- Έτοιμο Σκυρόδεμα ,κατηγορίας C30, αύξηση 7,08 %,
- Φαιό Τσιμέντο Τύπου Πόρτλαντ σύνηθες (σε σάκους) καμιά μεταβολή,
- Μείγματα Ασφαλτικά 37,93 % αύξηση,

- Καύσιμα (Πετρέλαιο Ντίζελ) 26,79 % αύξηση,
- Κατασκευαστικός Χάλυβας 15,86 % αύξηση.

Με βάση τα αποτελέσματα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, που διενεργείται σύμφωνα με Ευρωπαϊκό Κανονισμό, για το Β' τρίμηνο του 2008, ο αριθμός των εργαζομένων στην Κύπρο ανερχόταν στις 384.028 άτομα (άνδρες 212.712 και γυναίκες 171.316) και ο αριθμός των ανέργων στα 12.448 άτομα (άνδρες 5.580 και γυναίκες 6.868). Η απασχόληση στον κατασκευαστικό τομέα για το 2008 υπολογίζεται στις 42.928 άτομα (11.5% του συνόλου).

Το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων ηλικίας 15-64 ετών ήταν 71,1% (άνδρες 79,3% και γυναίκες 63,3%) σημειώνοντας μικρή άνοδο από το προηγούμενο τρίμηνο ενώ παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2007. Το ποσοστό ανεργίας ανερχόταν σε 3,1% του εργατικού δυναμικού (άνδρες 2,6% και γυναίκες 3,9%) ενώ το 1 τρίμηνο του 2008 το ποσοστό ήταν 4,6% (άνδρες 4,2% και γυναίκες 5,0%) και το αντίστοιχο τρίμηνο του 2007 το ποσοστό ήταν 3,4% (άνδρες 3,2% και γυναίκες 3,6%). Επίσης το ποσοστό ανεργίας για τους νέους 15-24 ετών ήταν 7,1% σε σύγκριση με 9,1% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2007.

Με βάση τα στοιχεία που τηρούνται στα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας οι εγγεγραμμένοι άνεργοι στον κατασκευαστικό τομέα για την περίοδο Ιανουαρίου –Νοεμβρίου 2008 ανήλθαν στους 868 κατά μέσο μηνιαίο όρο. Για τον μήνα Νοέμβριο του 2008 οι εγγεγραμμένοι άνεργοι στον κατασκευαστικό τομέα ήταν 1070.

6.3.3 Ανασκόπηση κατασκευαστικού τομέα για το 2009

Οι επενδύσεις, επίσης, αποτελούν μια σημαντική συνισταμένη για το ΑΕΠ κυρίως στον τομέα των κατασκευών. Οι επενδύσεις θα επηρεαστούν αρνητικά από την αναμενόμενη επιβράδυνση του κατασκευαστικού τομέα και τη ζήτηση των ακινήτων. Αναμένεται θετικό κλίμα για τις συνολικές επενδύσεις και

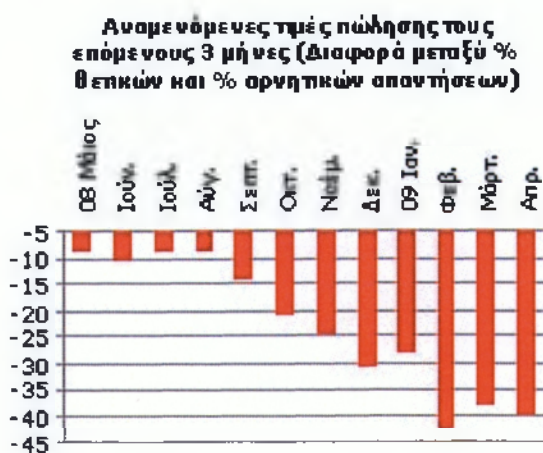
εκτιμάται ότι η αυξητική τους πορεία θα συνεχιστεί με το μέσο ρυθμό ανάπτυξης να περιορίζεται στο 3,8%.

Μείωση των τιμών πώλησης ακίνητων αναμένουν οι πλείστες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κατασκευαστικό κλάδο, καθώς το «πάγωμα» της ζήτησης συνεχίζει να δημιουργεί έντονους κλυδωνισμούς στην πραγματική οικονομία και προκαλεί εύλογες ανησυχίες για την οικονομική βιωσιμότητα πόλων εταιριών.

Σύμφωνα με την εταιρεία οικονομικών Προοπτικών Απριλίου, η συντριπτική πλειοψηφία των κατασκευαστικών επιχειρήσεων αναμένετε μείωση στις τιμές πώλησης την επόμενη τριμηνία. Στην ερευνά, που καταρτίζετε από το Κέντρο Ερευνών του πανεπιστημίου της Κύπρου και χρηματοδοτείτε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, περιλαμβάνονται γύρω στις 100 εταιρίες του ευρύτερου κατασκευαστικού κλάδου, μεταξύ των οποίων και εταιρίες που εξειδικεύονται στα οικιστικά κτίρια.

Με βάση την ερευνά τον Απρίλιο η διάφορα μεταξύ των θετικών και αρνητικών εκτιμήσεων για την εξέλιξη των τιμών έφθασε τις -40 μονάδες σε σύγκριση με -38 τον Μάρτιο και -43 το Φεβρουάριο. Τον περσινό Μάιο είχε περιοριστεί στις -9 μονάδες.

Οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη των τιμών είναι ιδιαίτερα αρνητικές σε σχέση με αυτές που υπάρχουν για άλλους κλάδους της οικονομίας. Στις υπηρεσίες, η εκτίμηση για τη μελλοντική εξέλιξη των τιμών έφθασε τον Απρίλιο τις -7 μονάδες και στο λιανικό εμπόριο τις -3 μονάδες.

Παρά τις προσπάθειες που καταβάλλονται από την κυβέρνηση για τόνωση της δραστηριότητας στον κλάδο μέσω της επίτευξης κατασκευαστικών έργων, η κρίση που υπάρχει στην ιδιωτική ζήτηση φαίνεται να διατηρεί τον όγκο εργασιών

στον κλάδο σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα. Τα order books των κατασκευαστικών εταιρειών παρουσιάζονται άδεια, με τη συντριπτική πλειοψηφία τους να δηλώνουν πως η δραστηριότητα είναι χαμηλότερη της κανονικής. Οι αρνητικές απαντήσεις στο συγκεκριμένο ερώτημα ξεπερνούν τις θετικές κατά 59 μονάδες, έναντι -56 μονάδων το Μάρτιο και -59 μονάδων το Φεβρουάριο, που ήταν επίσης βροχεροί μήνες.

Νότα αισιοδοξίας στα στοιχεία είναι η βελτίωση που παρατηρείται στην οικονομική δραστηριότητα τους τελευταίους τρεις μήνες. Οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις που δηλώνουν ότι είναι χαμηλότερη της κανονικής μειώθηκαν. Η διαφορά μεταξύ θετικών και αρνητικών απαντήσεων περιορίστηκε στις -49 μονάδες τον Απρίλιο έναντι -61 μονάδες το Μάρτιο και -49 μονάδες το Φεβρουάριο. Τον περσινό Μάιο ήταν στις -24 μονάδες.

Εξίσου θετική εξέλιξη είναι η μείωση των επιχειρήσεων που αναμένουν να απολύσουν προσωπικό. Υπό το φως των εξαγγελιών για την έναρξη αρκετών δημοσίων έργων, οι επιχειρηματίες του κλάδου που εκτιμούν ότι θα προχωρήσουν σε απολύσεις μειώθηκαν.

Η διαφορά αυτών που αναμένουν να προσλάβουν από αυτούς που αναμένουν να απολύσουν προσωπικό περιορίστηκε τον Απρίλιο στο -34 έναντι -43 που ήταν το Μάρτιο και -39 που ήταν το Φεβρουάριο. Τον περσινό Μάιο η αντίστοιχη μέτρηση ήταν +13 μονάδες, δηλαδή αυτοί που θα προχωρούσαν σε προσλήψεις ήταν περισσότεροι από αυτούς που θα εκτιμούσαν ότι θα απέλυαν προσωπικό. Το ευρύτερο επιχειρηματικό κλίμα στον κλάδο είναι βαρύ. Οι αρνητικές προσδοκίες ξεπερνούν τις θετικές κατά 47 μονάδες, έναντι -50 μονάδες το Μάρτιο και -49 μονάδες το Φεβρουάριο.

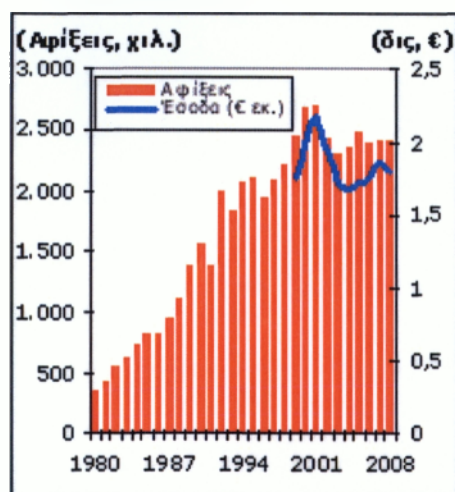
Με βάση την έρευνα, ο κατασκευαστικός κλάδος βρίσκεται στη δυσμενέστερη θέση σε σχέση με τους κλάδους υπηρεσιών (-7), το λιανικό εμπόριο (-3) και τη μεταποίηση (-3).

Αντίθετα οι καταναλωτές είναι σχεδόν όσο απαισιόδοξοι όσο και οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις (-41 μονάδες).

6.4 Πως επηρεάστηκε ο τουριστικός τομέας.

Ο τομέας των ξενοδοχείων και των άλλων τουριστικών καταλυμάτων παρουσιάζει μια επιβράδυνση. (βλέπε πίνακα σελ. 51) Τα έσοδα από τον τουρισμό μειώθηκαν κατά 4,1% το 2008, δηλαδή σε πραγματικούς όρους παρουσιάζουν μια πραγματική μείωση. Η παγκόσμια οικονομική κρίση επηρεάζει αρνητικά τον τομέα και η προστιθεμένη αξία του εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 3,5% και 6% το 2008 και το 2009 αντίστοιχα. Μέχρι το 2012 ο τομέας των ξενοδοχείων και των εστιατορίων αναμένεται να συνεχίσει την αρνητική του πορεία με μέσο ρυθμό ανάπτυξης -1,3% μέχρι το 2012. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Έρευνας Ταξιδιωτών που ανακοίνωσε η Στατιστική Υπηρεσία την περασμένη εβδομάδα, οι αφίξεις τουριστών τον Οκτώβριο 2008 ανήλθαν σε 267.866 σε σύγκριση με 275.103 τον Οκτώβριο 2007, σημειώνοντας μια μείωση της τάξης του 2,6%.

Τον Οκτώβριο σημειώθηκε μείωση 4,9% στις αφίξεις τουριστών από το Ηνωμένο Βασίλειο (142.868 τον Οκτώβριο του 2008 σε σύγκριση με 150.301

τον Οκτώβριο του 2007) 5,7% μείωση από τη Γερμανία (16.498 σε σύγκριση με 17.490) και 20,2% μείωση από τη Σουηδία (14.795 σε σύγκριση με 18.541 πέρσι). Αντίθετα, αύξηση κατά 46,2% σημειώθηκε στις αφίξεις τουριστών από τη Ρωσία (από 13.731 τον Οκτώβριο του 2007 σε 20.076 τον Οκτώβριο του 2008) και αύξηση 8,3% από την Ελλάδα (από 9.789 σε

10.598 το 2008). Για την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2008 οι αφίξεις τουριστών ανήλθαν σε 2.233.721 σε σύγκριση με 2.247.596 την αντίστοιχη περίοδο του 2007, σημειώνοντας μια μείωση κατά 0,6%.

6.4.1 Μέτρα για στήριξη του τουρισμού.

Δεκαπέντε μέτρα για στήριξη του τουρισμού πρότεινε ο πρόεδρος του Συνδέσμου Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου(ΣΤΕΚ), Άκης Βαβλίτης, στο πλαίσιο της ετήσιας συνέλευσης του συνδέσμου.

Ο κ. Βαβλίτης πρότεινε 1) τη σύσταση «think tank», ενός δηλαδή «εκκολαπτηρίου ιδεών» με επίλεκτη ιδιωτική συμμετοχή των κύριων τουριστικών εταιρών και του ΚΟΤ υπό την προεδρία του υπουργού Τουρισμού, του Προέδρου της Δημοκρατίας κωλυομένου.

«Είναι πράγματι αδιανόητο η δυνητικά ικανή να καταστεί ίσως η μεγαλύτερη προσοδοφόρος βιομηχανία της χώρας να στηρίζεται αποκλειστικά σ' έναν ημικρατικό οργανισμό ο οποίος αποδεδειγμένα διακατέχεται από δημοσιούπαλληλική και γραφειοκρατική νοοτροπία. Επί πλέον, ορισμένες φορές διοικείται από ένα Συμβούλιο που μπορεί ν' αποτελείται από αξιόλογα μεν άτομα, τα οποία όμως στερούνται τεχνικών γνώσεων και πολύχρονων εμπειριών για το τουριστικό γίγνεσθαι αυτού του τόπου», ανέφερε.

Ακόμη, 2) εισηγήθηκε την αναβάθμιση των υφισταμένων ξενοδοχειακών μονάδων 3*, 4* και 5* με την παροχή χωροταξικών/ πολεοδομικών κινήτρων. 3) Άμεση εφαρμογή του Σχεδίου Απόσυρσης Κλινών, το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Φεβρουάριο του 2006 καθώς και τον Νοέμβριο του 2007. Αυτό θα συμβάλει μεγάλα στη σταθεροποίηση καθώς και τη συγκράτηση των τιμών σε ανεκτά επίπεδα προς διασφάλιση έτσι της βιωσιμότητας των ξενοδοχειακών μονάδων ποιότητας που θα παραμείνουν σε λειτουργία.

4) Άμεση εφαρμογή του νέου Θεσμικού Πλαισίου αναφορικά με το προϊόν διαμονής, που έχει συμφωνηθεί εδώ και καιρό και ακόμη εκκρεμεί ενώπιον του ΚΟΤ ή άλλου κυβερνητικού τμήματος και το οποίο πολύ θα βοηθήσει στον εκσυγχρονισμό της πεπαλαιωμένης ξενοδοχειακής νομοθεσίας.

5) Εφαρμογή, χωρίς άλλη χρονοτριβή, της «πολιτικής ανοικτών αιθέρων» για αεροπορικές συνδέσεις με τρίτες χώρες, προς ενθάρρυνση αερομεταφορέων

τρίτων χωρών να δραστηριοποιηθούν για πτήσεις στο νησί. Με στόχο την προσέλκυση αεροπορικών εταιρειών χαμηλού κόστους να δημιουργηθεί ειδικό τερματικό αεροδρομίου ώστε να παρέχεται χαμηλό κόστος εξυπηρέτησης και άλλες διευκολύνσεις που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εν λόγω εταιρειών.

6) Χαιρετίζουμε την απόφαση του Υπουργού Συγκοινωνιών για καθιέρωση τακτικής σύνδεσης των αεροδρομίων με τις πόλεις που αποδεικνύεται ήδη πολύ επιτυχής. Ευελπιστούμε όμως ότι η διευθέτηση αυτή θα επεκταθεί και θα διευρυνθεί για τη διακίνηση των τουριστών με μέσα δημόσιας συγκοινωνίας σε όλο το νησί. Ο ΣΤΕΚ έχει προς τούτο προτείνει την εισαγωγή ειδικών λεωφορείων κατά το πρότυπο 'hop on-hor off' όπως υπάρχουν σε αρκετές τουριστικές χώρες και τα οποία καλύπτουν τη διαδρομή μεταξύ αεροδρομίων, πόλεων και άλλων τουριστικών περιοχών.

7) Η παρούσα κρίση επιβάλλει σήμερα παρά ποτέ την ενθάρρυνση ξένων επενδυτών να διενεργήσουν νέες εμπλουτιστικές επενδύσεις, κατά προτίμηση βέβαια σε συνεργασία με Κύπριους επιχειρηματίες, ώστε να προσφέρουν οικονομικά οφέλη στο νησί και να έχουν συμφέρον προώθησης του τουριστικού μας προϊόντος.

Οι πρόσφατες ευκαιρίες που έχουν δημοσιοποιηθεί για σχετικό ενδιαφέρον Ρώσων επενδυτών για δημιουργία θεματικού πάρκου τεράστιας εμβέλειας καθώς και επενδυτών από το Κατάρ θα πρέπει να προωθηθούν τάχιστα από την Κυβέρνηση εφόσον μόνο θετικές επιπτώσεις μπορεί να επιφέρουν στην κυπριακή οικονομία. Οι τελευταίοι μάλιστα έχουν ενδιαφερθεί να ανεγείρουν «Condo Hotel» και συνεπώς είναι απαραίτητη η επίσπευση των διαδικασιών για υιοθέτηση του εν λόγω πετυχημένου διεθνούς θεσμού και στην Κύπρο. Τούτο αποτελεί πάγιο αίτημα του Συνδέσμου. Έτσι, θα επιτρέπεται η παροχή τμηματικών τίτλων ιδιοκτησίας με σκοπό την πώληση δωματίων ή σουιτών στο χώρο του ξενοδοχείου, νοουμένου ότι τούτο παραμένει υπό ενιαία διαχείριση.

8) Πάταξη της παραξενοδοχίας. Αυτό το πολύ διαταρακτικό φαινόμενο όχι μόνο επηρεάζει αρνητικά την έννομη ξενοδοχειακή βιομηχανία της χώρας αλλά στερεί σημαντικά έσοδα από το κράτος. Η συνεχής ανεξέλεγκτη και αλματώδης αύξηση των τουριστικών επαύλεων και άλλων κατηγοριών παραθεριστικών κατοικιών, οι οποίες σε πλείστες περιπτώσεις χαρακτηρίζονται από χαμηλά ποιοτικά επίπεδα, ακαλαισθησία και όχι μόνο, αποτελεί υπονόμηση της φορολογούμενης και ελεγχόμενης ξενοδοχειακής βιομηχανίας. Ο ΣΤΕΚ έχει μελετήσει το θέμα και έχει εισηγηθεί στους αρμόδιους τρόπους για ανακοπή της άναρχης ανάπτυξης παράνομων τουριστικών κατοικιών, όπως έχει ήδη γίνει στην Ισπανία και τη Γαλλία.

9) Αύξηση των συντελεστών δόμησης σε τουριστικές ζώνες στις παραλίες. Οι χαμηλοί συντελεστές που υπάρχουν σήμερα, ενθαρρύνουν την ανέγερση μεμονωμένων κατοικιών σε μεγάλα τεμάχια. Με την αύξηση των συντελεστών ανάλογα της περιοχής και ύψος μέχρι 4 ορόφων με κάλυψη 20%, αντί να γεμίζουν οι παραλιακές περιοχές συνήθως με πανομοιότυπα κουτιά ιδιωτικών κατοικιών, θα επιτυγχάνονταν το αραιώμα των οικοδομών στην παραλία με την αύξηση των ανοικτών χώρων πρασίνου, των άνετων χώρων στάθμευσης και τη δημιουργία έτσι μεγάλων οπτικών πεδίων.

10) Κάτω από τις αντίξοες συνθήκες για τις επιδόσεις του τουρισμού μας πρέπει να αναγνωρισθεί η μεγάλη σημασία της εντατικοποίησης, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά, των διαφημιστικών εκστρατειών καθώς και των άλλων ενεργειών προβολής και δημοσίων σχέσεων. Είναι γεγονός ότι το σημερινό τουριστικό μάρκετινγκ δεν ανταποκρίνεται στις μεγάλες αξιώσεις του οξύτατου διεθνούς ανταγωνισμού και των ραγδαίων αλλαγών που πραγματοποιούνται στο διεθνές τουριστικό προσκήνιο αλλά ούτε στη νέα στρατηγική κατεύθυνση της απόβλυνσης της εποχικότητας και προσέλκυσης τουριστών με ειδικά ενδιαφέροντα. Για να είναι το μάρκετινγκ στοχευόμενο και πετυχημένο θεωρείται απαραίτητη η αξιοποίηση της έμπειρης γνώσης του ιδιωτικού τομέα. Πάγια θέση του ΣΤΕΚ είναι η δημιουργία ευέλικτης μικτής εταιρείας που να

επιλαμβάνεται του τομέα του τουριστικού μάρκετινγκ, και εκείνου των Δημόσιων Σχέσεων και των Πολιτιστικών Εκδηλώσεων.

11) Το επιτυχημένο μάρκετινγκ κρίνεται κυρίως από τις καινοτόμες και ευφάνταστες ιδέες. Μια τέτοια ιδέα θα ήταν η προβολή της ιστορικής και πολιτιστικής ταυτότητας της τουριστικής Κύπρου και μάλιστα χωρίς κανένα κόστος, με τη μετονομασία των αεροδρομίων σε «Larnaca Zenon» και «Paphos Aphrodite». Αυτή την παλαιά πρόταση του ΣΤΕΚ επικρότησαν γραπτώς πολλοί πολιτικοί και άλλοι παράγοντες της χώρας μας.

12) «Η ομοιογένεια και ο μιμητισμός είναι εχθροί της δημιουργίας». Γι' αυτό και ο εμπλουτισμός και η διαφοροποίηση είναι απαραίτητα συστατικά επιτυχίας ενός τουριστικού προορισμού. Τούτο επιτυγχάνεται με τη δημιουργία εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ειδικών ενδιαφερόντων. Τα είδη αυτά του τουρισμού (αθλητικός, ιατρικός, συνεδριακός, θρησκευτικός, περιπατικός, κ.α.), στόχο πρέπει να έχουν τον εμπλουτισμό του προϊόντος για τη σταδιακή επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Είναι λυπηρό που, παρά την πληθώρα φυσικού και πολιτιστικού πλούτου στη χώρας μας, ελάχιστα είναι τα εμπλουτιστικά έργα που υπάρχουν παρά το ότι υπήρξαν αξιόλογες προτάσεις που τελικά δεν υλοποιήθηκαν.

Επίσης γίνονται χρονοβόρες συζητήσεις για πολυδάπανα και δύσκολα υλοποιήσιμα έργα όπως είναι τα γκολφ, οι μαρίνες ή τα καζίνο με φυσικό αποτέλεσμα να παρατηρούνται μεγάλες καθυστερήσεις και αναβολές. Χωρίς να θεωρούμε ότι τα προαναφερθέντα έργα δεν είναι σημαντικά, υπάρχουν όμως πολλές άλλες μορφές εναλλακτικού τουρισμού που μπορούν γρήγορα ν' αναπτυχθούν στην προικισμένη σε περιβάλλον και παράδοση χώρα μας. Έργα τα οποία δεν είναι κατ' ανάγκη πολυδάπανα. Πρέπει λοιπόν να επενδύσουμε στην έρευνα και στην καινοτομία όσον αφορά τις τουριστικές τάσεις για την επόμενη δεκαετία, διότι όπου υπάρχει έρευνα και καινοτομία υπάρχει και γρήγορη πρόοδος.

13) Αξιοποίηση στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό της χρονικής ευκαιρίας που δημιουργείται και λόγω της κρίσης για αύξηση των διανυκτερεύσεων των κατοίκων Κύπρου στα ξενοδοχεία μας. Επιτυχής είναι και η συνεργασία του ΚΟΤ με τους κύπριους ξενοδόχους για τη διαμόρφωση και προώθηση, του Σχεδίου «Κύπρος, μικρές αποδράσεις, μεγάλες εμπειρίες».

14) Η υιοθέτηση, κατά το πρότυπο του επιτυχημένου σχεδίου της Ελλάδας, της παραχώρησης οικονομικής ενίσχυσης στις τουριστικές επιχειρήσεις για ενθάρρυνση της απασχόλησης αντί της επιβράβευσης της ανεργίας με την παραχώρηση σχετικού επιδόματος. Τούτο θα συνέβαλλε στην ενθάρρυνση των ξενοδοχειακών και άλλων τουριστικών επιχειρήσεων να παρατείνουν τη λειτουργία τους κατά τη χειμερινή περίοδο που συνάδει άλλωστε με την προσπάθεια επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου.

Επίσης σημαντική είναι η πρόσφατη έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο του Σχεδίου παροχής ενισχύσεων σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που συμμετέχουν με εργοδοτούμενους τους στο έργο «κατάρτιση εργαζομένων σε ξενοδοχειακές μονάδες που κατά τη χειμερινή περίοδο προβαίνουν σε αναστολή εργασιών». Τούτο θα βοηθήσει τα μέγιστα στη βελτίωση των επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων και κατ' επέκταση στην αύξηση της χαμηλής σχετικά παραγωγικότητας που διαπιστώνεται τα τελευταία χρόνια στην ανθρωποκεντρική αυτή βιομηχανία.

15) Πιο χειροπιαστή στήριξη των Περιφερειακών Εταιρειών Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής όχι μόνο για να μην σβήσουν πριν ακόμα καλά-καλά ξεκινήσουν αλλά για να μπορέσουν να διαδραματίσουν σημαντικό και καθοριστικό ρόλο στα τουριστικά δρώμενα των περιφερειών.

6.5 Πως επηρεάστηκε ο τομέας γεωργίας-αλιείας

Η ανομβρία φαίνεται ότι θα επηρεάσει αρνητικά τη γεωργία το 2008, με την προστιθεμένη αξία να εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 11,5% το 2008. Η αρνητική τάση που παρουσιάζει ο τομέας θα συνεχιστεί και μεσοπρόθεσμα με το ρυθμό ανάπτυξης του τομέα να παραμένει αρνητικός και να φθάνει το -2,2%. Ο τομέας της μεταποίησης παρουσιάζει μιαν αρνητική τάση, η οποία και συνεχίζεται. Για φέτος ο χρόνος αναμένεται να κλείσει με μια μείωση -0,1% αντικατοπτρίζοντας τα διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τομέας εδώ και χρόνια, παρόλο που το 2007 παρατηρήθηκε μια μικρή αύξηση στον όγκο παραγωγής του.

6.6. Πως επηρεάστηκε το χονδρικό και λιανικό εμπόριο.

Μια θετική πορεία αναμένεται να παρουσιάσει το χονδρικό και λιανικό εμπόριο καταδεικνύοντας ικανοποιητικούς ρυθμούς αύξησης σε σχέση με το 2006 και 2007. Η επιβράδυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης, ωστόσο, επηρεάζει τη θετική πορεία και εκτιμάται ότι ο τομέας θα αναπτυχθεί περίπου 4,4% κατά μέσο όρο, την περίοδο 2008 - 2012.

6.7 Πως επηρεάστηκε η ιδιωτική κατανάλωση.

Η κατανάλωση αποτελεί ένα από τα βασικά βαρόμετρα της οικονομίας. Στην Κύπρο η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται να μεγεθυνθεί με μέσο ρυθμό αύξησης γύρω στο 3,7% σε πραγματικούς όρους για την περίοδο που αναφέρουμε, ενώ ο ρυθμός ανάπτυξης της δημόσιας κατανάλωσης εκτιμάται ότι θα κομανθεί για την ίδια περίοδο στο 4,7% περίπου, στα ποσοστά του 2001 - 2005.

6.7.1 Εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών για τις τιμές των προϊόντων κατά το έτος 2007.

Στα πλαίσια της παρακολούθησης του πληθωρισμού ενόψει της εισαγωγής του Ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2008, το Υπουργείο Οικονομικών προβαίνει σε συστηματική ανάλυση τόσο του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή όσο και ενός καλαθιού επιλεγμένων «ευαίσθητων προϊόντων» για τα οποία καταγράφονται οι κατά μέσο όρο τάσεις στις τιμές. (βλέπε παράρτημα σελ. 49) Κατά το 2007 παρατηρείται αύξηση στο επίπεδο τιμών για τα «ευαίσθητα προϊόντα» κατά μέσο όρο 0,35% περισσότερο, σε σχέση με το 2006. Ο Δείκτης επιλεγμένων «ευαίσθητων προϊόντων» τον Δεκέμβριο 2007 παρουσιάζει σταθεροποιητικές τάσεις σε σχέση με τον Νοέμβριο 2007. Τον Νοέμβριο 2007 και Οκτώβριο 2007 ο Δείκτης u949 επιλεγμένων «ευαίσθητων προϊόντων» ακολούθησε πτωτική πορεία σε σχέση με τον Σεπτέμβριο 2007, κατά την διάρκεια του οποίου είχε φτάσει στο υψηλότερο σημείο της υπό εξέταση περιόδου. Δεν παρατηρείται γενικευμένη αύξηση στις τιμές των επιλεγμένων «ευαίσθητων προϊόντων» κατά το 2007 η οποία θα μπορούσε να αποδοθεί σε «πρόωρη» στρογγυλοποίηση των τιμών προς τα πάνω. Εξαιρέση αποτελεί ο Σεπτέμβριος, όπου περίπου το 60% των προϊόντων παρουσίασαν αύξηση στην τιμή τους. Παρά το γεγονός ότι κατά το 2007 σημειώνεται κατά μέσο όρο μηνιαία αύξηση περίπου 0,54% στο επίπεδο τιμών για τα επιλεγμένα «ευαίσθητα προϊόντα», η αύξηση αυτή είναι συγκεντρωμένη σε μικρό αριθμό προϊόντων, οι τιμές των οποίων παρουσίασαν μεγάλη αύξηση σε δεδομένες χρονικές στιγμές. Αν και για ορισμένα προϊόντα οι εξελίξεις στις διεθνείς αγορές πρώτων υλών και του πετρελαίου είναι οι καθοριστικοί παράγοντες για τη διαμόρφωση των τιμών τους (π.χ ψωμί, ελιόπιττα, τυρόπιττα), για κάποια άλλα προϊόντα/ υπηρεσίες αυτό δεν φαίνεται να ισχύει (π.χ ιατρικές και οδοντιατρικές υπηρεσίες, υπηρεσίες κουρείων/ κομμωτηρίων και στάθμευση σε ιδιωτικό χώρο). Η αύξηση της τιμής σε προϊόντα όπως είναι το σουβλάκι, το κοτόπουλο από ψησταριά, φαίνεται να

σχετίζεται σε κάποιο βαθμό με την αύξηση των τιμών στις πρώτες ύλες (π.χ κρέας, γάλα).

6.7.2 Εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών για τις τιμές των προϊόντων κατά το έτος 2008.

Σύμφωνα με την Έρευνα Οικονομικής Συγκυρίας, που διενεργείται από το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου, οι καταναλωτές συνεχίζουν να παρουσιάζονται γενικά απαισιόδοξοι. Η εκτίμησή τους για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού που έγινε τον Σεπτέμβριο του 2008 παρουσιάζεται, όμως, βελτιωμένη. Ωστόσο, παρουσιάζονταν απαισιόδοξοι σε σύγκριση με τον μήνα Αύγουστο 2008 για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους προσεχείς 12 μήνες.

Η έρευνα του Σεπτεμβρίου καταγράφει υποχώρηση των προθέσεων των καταναλωτών για μεγάλες καταναλωτικές δαπάνες τούς προσεχείς 12 μήνες, ενώ παρατηρείται επιδείνωση στην πρόθεση των καταναλωτών για αποταμίευση.

Η εκτίμηση των καταναλωτών για τις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες και οι προσδοκίες τους για τον επόμενο χρόνο δεν παρουσιάζουν ουσιαστική μεταβολή. Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται σε μηνιαία βάση σύμφωνα με εναρμονισμένα ερωτηματολόγια σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. Καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, της οικοδομικής βιομηχανίας, της μεταποίησης και των νοικοκυριών - καταναλωτών.

6.8 Ο πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός, με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕΔΤΚ), ακολούθησε αυξητική τάση, από το δεύτερο εξάμηνο του 2007. Το μήνα Ιούλιο του 2008, ο πληθωρισμός ανήλθε στο 5.3%, σε σύγκριση με τον Ιούλιο του 2007. Τον Αύγουστο του 2008 ο πληθωρισμός υποχώρησε, ελαφρά, στο 5.1% σε σχέση με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου χρόνου. Για ολόκληρο το 2007 ο πληθωρισμός στην Κύπρο ανήλθε στο 2.2%. Για την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2008 σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, ο πληθωρισμός ανήλθε στο 4.7%. εναρμονισμένο πληθωρισμό ανέρχεται στο 16,1% περίπου.

Η επιτάχυνση του πληθωρισμού, από το δεύτερο εξάμηνο του 2007, οφείλεται, κυρίως, στην αυξημένη τιμή του πετρελαίου, σε σχέση με τους αντίστοιχους μήνες του προηγούμενου χρόνου.

Την περίοδο Ιανουαρίου – Αυγούστου του 2008 η μέση τιμή του αργού πετρελαίου τύπου μπρεντ παρουσιάζεται ψηλότερη κατά 71% σε δολάρια και 51% σε ευρώ, σε σχέση με τους αντίστοιχους μήνες του 2007. Αξίζει να σημειωθεί ότι τον Αύγουστο του 2008 οι κατηγορίες του ΕΔΤΚ που αφορούν τους τομείς της στέγασης και των μεταφορών σημείωσαν αυξήσεις της τάξης του 12.8% και 7.9% αντίστοιχα, σε σχέση με τον Αύγουστο του 2007, κυρίως, λόγω των αυξήσεων στις τιμές των ενεργειακών προϊόντων. Η στάθμιση των προϊόντων που επηρεάζονται άμεσα από την αύξηση της τιμής του πετρελαίου στον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (καύσιμα, ηλεκτρικό ρεύμα, υγραέριο) είναι 14.3%.

Σημαντική επιτάχυνση έχει καταγραφεί και στις τιμές των τροφίμων (ιδιαίτερα των δημητριακών και γαλακτοκομικών προϊόντων), λόγω αυξήσεων στις διεθνείς τιμές των σιτηρών. Η τιμή του σιταριού και της σόγιας τον Αύγουστο του 2008 παρουσιάζεται αυξημένη περίπου κατά 8% και κατά 60% αντίστοιχα, σε σχέση με τον Αύγουστο του 2007. Το Φεβρουάριο του 2008 σε σύγκριση με το Φεβρουάριο του 2007, τα ποσοστά αυτά είχαν φτάσει σε 126% για το σιτάρι

και σε 97% για τη σόγια. Τον Αύγουστο του 2008 η κατηγορία του ΕΔΤΚ η οποία περιλαμβάνει τα τρόφιμα, σημείωσε αύξηση της τάξης του 5.3% σε σχέση με τον Αύγουστο του 2007. Σημειώνεται ότι η βαρύτητα του δείκτη τιμών τροφίμων στον εναρμονισμένο πληθωρισμό ανέρχεται στο 16.1%. Τέλος, τον Ιανουάριο του 2008 παρατηρήθηκαν επίσης αυξήσεις σε μικρό αριθμό προϊόντων/υπηρεσιών, οι οποίες συνδέονται με στρογγυλοποίηση τιμών προς τα πάνω κατά την περίοδο εισαγωγής του ευρώ. Τα προϊόντα αυτά είναι χαμηλής αξίας και οι πληρωμές τους διεξάγονται με μετρητά (π.χ., χώροι στάθμευσης, υπηρεσίες κομμωτικής και καθαριστηρίου, σουβλάκι, ενοικίαση DVD, ποτό σε νυκτερινό κέντρο). Σύμφωνα με εκτίμηση της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας, οι εν λόγω αυξήσεις επέφεραν μικρή συνολική επίδραση στον πληθωρισμό, μεταξύ 0.2 και 0.3 ποσοστιαίων μονάδων.

Κεφάλαιο 7

7.1 Που κυμαίνονται σήμερα τα επιτόκια της ΕΚΤ.

Σε αύξηση των επιτοκίων της κατά 25 μονάδες βάσης, στο 4%, προχώρησε τον Μάιο η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, διαμηνύοντας ταυτόχρονα στις αγορές ότι είναι έτοιμη για νέα αύξηση προκειμένου να αντιμετωπίσει τους πληθωριστικούς κινδύνους σε μια ταχύτατα αναπτυσσόμενη οικονομία. Με τη νέα αύξηση, η οποία είχε προεξοφληθεί από τις χρηματοοικονομικές αγορές, τα επιτόκια στην Ευρωζώνη έχουν διπλασιαστεί μέσα σε 18 μήνες, αγγίζοντας τα υψηλότερα επίπεδα από το Σεπτέμβριο του 2001.

Οι προβλέψεις της ΕΚΤ για τον πληθωρισμό το 2008 παρέμειναν αμετάβλητες στην κλίμακα του 1.4% έως 2.6% του Μαρτίου. Αυτό σημαίνει ότι παραμένει η μέση πρόβλεψη του 1,9%, η οποία εάν επιτευχθεί ο πληθωρισμός θα παραμείνει χαμηλότερα του στόχου της ΕΚΤ που είναι το 2%. Ωστόσο, για φέτος, οι προβλέψεις για τον πληθωρισμό αναθεωρήθηκαν ανοδικά στο 1.8% έως 2,2% από το 1,5% έως 2,1% του Μαρτίου, εξαιτίας των υψηλότερων τιμών πετρελαίου.

7.2 Ποια η εξέλιξη των επιτοκίων στην Κύπρο

Σύμφωνα με την ΕΚΤ, το ύψος του επιτοκίου για στεγαστικά δάνεια στην Κύπρο διαμορφώθηκε το Μάρτιο του 2009 στο 6,78% από 7,06% το Φεβρουάριο και μόλις 5,41% τον περσινό Μάρτιο. Σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2008, παρατηρείται αύξηση κατά 114 μονάδες βάσης, παρά τη μείωση του βασικού επιτοκίου της ευρωζώνης την ίδια περίοδο κατά 275 μονάδες βάσης. Ωστόσο, παρά τη μείωση, η ψαλίδα που χωρίζει το μέσο στεγαστικό επιτόκιο στην Κύπρο με αυτό της ευρωζώνης φθάνει τις 239 μονάδες βάσης. Αυτό από μόνο του σημαίνει ότι εξακολουθούμε να κατέχουμε την πρωτιά, σε ό,τι αφορά τα δανειστικά επιτόκια στην ευρωζώνη.

Από την πλευρά τους τα εγχώρια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αποδίδουν το ύψος των δανειστικών επιτοκίων στο κόστος που επωμίζονται για την άντληση

καταθέσεων. Υποστηρίζουν μάλιστα ότι μεγάλο μέρος των καταθέσεών τους είναι «κλειδωμένες» με επιτόκια 7-8%, που δόθηκαν πριν από το τέλος του 2008, όταν είχε ενταθεί ο πόλεμος μεταξύ ξένων και κυπριακών τραπεζών για την άντληση καταθέσεων. Βασικά, τα στεγαστικά δάνεια χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες με την πρωτιά να κατέχουν τα δάνεια που προορίζονται για ιδιοκατοίκηση, τα δάνεια για την αγορά εξοχικής κατοικίας και τα δάνεια για την απόκτηση επαγγελματικής στέγης.

Σε νέες μειώσεις στα επιτόκια δανείων μέχρι 1 μονάδα αλλά και των καταθέσεων θα προβούν οι τράπεζες Κύπρου, αγροτική και aspīs.

Συγκεκριμένα:

Η αγροτική τράπεζα μείωσε κατά 0,25 της μονάδας τα βασικά κυμαινόμενα επιτόκια στεγαστικών δανείων που καθορίζονται διοικητικά από την τράπεζα και μέχρι 0,25% τα επιτόκια στις καταθέσεις.

Το επιτόκιο στους λογαριασμούς καταθέσεων Όλυμπος Υπερταμειυτήριο διαμορφώνεται στο 2,25% και στον λογαριασμό ΑΤΕ κουμπάρας στο 2,5%

Η Marfin Popular Bank Public Co Ltd ανακοινώνει ότι σύμφωνα με τους όρους έκδοσης των Αξιογράφων Κεφαλαίου (ΛΑΙΚΑ) το επιτόκίό τους για την περίοδο 31 Μαρτίου, 2009 μέχρι 29 Ιουνίου, 2009 θα ανέρχεται σε 3,03%.

Η Aspīs Bank μειώνει κατά 0,6 της μονάδας στο 7,9% το βασικό επιτόκιο επαγγελματικής πίστης και προφέρει σταθερό επιτόκιο για 3 χρόνια επαγγελματικής στέγης στο 7%.

Το προνομιακό επιτόκιο καταναλωτικής πίστης ορίζεται στο 9% και το επιτόκιο μεταφοράς (σταθερό για 1 χρόνο) στο 8,5%. Παράλληλα, αυξάνεται για όλα τα καταναλωτικά δάνεια η διάρκεια αποπληρωμής στους 96 μήνες.

Η τράπεζα δημιούργησε νέο προνομιακό επιτόκιο στέγης στο 4% + 1 μονάδα περιθώριο και προσφέρει σταθερό επιτόκιο για 3 χρόνια 6%.

Στο λογαριασμό καταθέσεων ZENITH και για ποσά μέχρι 5.000 ευρώ η τράπεζα προσφέρει επιτόκιο 3,5%, στους υπόλοιπους λογαριασμούς τα επιτόκια ξεκινούν από το 0% και δεν υπερβαίνουν στο 2,5% για ποσά άνω των 300.000 ευρώ.

Η τράπεζα Κύπρου θα προβεί σε μείωση του βασικού επιτοκίου στεγαστικών δανείων για μόνιμους κατοίκους της Κύπρου από 5,25% στο 4,25% και χαμηλότερο επιτόκιο για την ανέγερση και την απόκτηση πρώτης κατοικίας, στο πόσο των 200000 ευρώ. Οι εν λόγω μειώσεις αφορούν όλα τα στεγαστικά δάνεια που έχουν γίνει από το 2008 μέχρι σήμερα και θα τεθούν σε ισχύ από τις αρχές του Ιουνίου.

Κατά 0,3 της μονάδας μειώνεται το βασικό επιτόκιο επιχειρηματικών δανείων και κατά 0,25 της μονάδας τα κυμαινόμενα επιτόκια καταναλωτικών δανείων και πιστωτικών καρτών. Τα σταθερά επιτόκια στέγης για 2 και 3 χρόνια μειώνονται κατά 0,35% και κατά 0,25% για 5, 10 και 15 χρόνια. Τα επιτόκια καταθέσεων μειώνονται μέχρι 0,25%.

Παράλληλα, η Τράπεζα Κύπρου συνεχίζει να προσφέρει σταθερό επιτόκιο στέγης για 2 χρόνια στο 4,25%, επαγγελματικής στέγης σταθερό για 1 χρόνο 5,75% και για ελεύθερους επαγγελματίες 6,9%. Ενώ στο πρόγραμμα μεταφοράς καταναλωτικών δανείων το επιτόκιο ξεκινά από το 10,95% και μειώνεται σταδιακά στο 5,95%.

Σύμφωνα με τον κ. Ανδρέα Ηλιάδη πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας Κύπρου ανακοίνωσε την υπογραφή της πρώτης σύμβασης τίτλοποιήσεις της τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα, ύψους 1 δις ευρώ, το οποίο θα βοηθήσει να αποκτήσουμε περισσότερη πλεονασματική ρευστότητα που είναι πολύ σημαντική σε αυτό το διάστημα ενώ θα επιτρέψει στην τράπεζα να αναθεωρήσει τα επιτόκια προς τα κάτω.

Επίσης η χρηματοδότηση μεγάλων αναπτυξιακών έργων από την τράπεζα Κύπρου μπορούν να βοηθήσουν την οικονομία πολύ θετικά κάποια έργα από αυτά θα βοηθήσουν στη δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης και ζήτηση

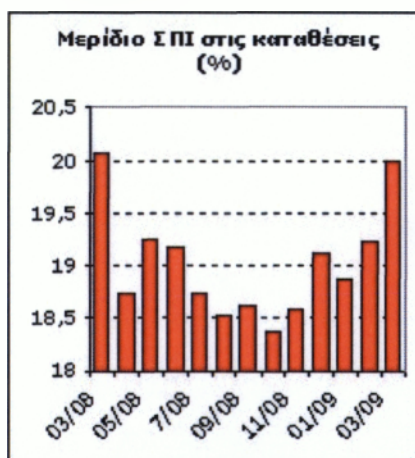
σε πολλούς κλάδους όπως μικρομεσαίες επιχειρήσεις που θα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε αυτά τα έργα. Μακροπρόθεσμα θα βοηθήσουν και στην βελτίωση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος.

7.3. Σύγκριση επιτοκίων ΣΠΙ και Τραπεζών.

Στα «μικρά γράμματα» των γραμματίων μεταφέρεται τον τελευταίο καιρό ο καταθετικός πόλεμος μεταξύ εμπορικών τραπεζών και συνεργατικών ιδρυμάτων (ΣΠΙ). Το arbitrage που εξακολουθεί να υπάρχει μεταξύ των επιτοκίων που προσφέρουν οι τράπεζες και τα ΣΠΙ αναγκάζει τις τράπεζες να προσφεύγουν σε «αυτόματες» ανανεώσεις των γραμματίων και στην επιβολή αυστηρών προστίμων για πρόωρες αναλήψεις, με στόχο να αποτρέψουν την εκροή καταθέσεων προς τα συνεργατικά.

Η απότομη μείωση των καταθετικών επιτοκίων κατά 300 και πλέον μονάδες τους τελευταίους μήνες, δημιουργεί πιέσεις στα ταμεία των τραπεζών, από καταθέτες που επιθυμούν να μεταφέρουν τα χρήματά τους στα ΣΠΙ, όπου προσφέρεται ψηλότερο επιτόκιο. Λόγω του arbitrage τα ΣΠΙ κέρδισαν μερίδιο

1,61% από τον Οκτώβριο του 2008 (βλέπε

γράφημα).

Για να αποτρέψουν τη φυγή καταθέσεων, ορισμένες τράπεζες ανανεώνουν αυτόματα τα γραμμάτια όταν λήξουν. Επικαλούνται επίσης τους όρους των γραμματίων, που σε ορισμένες περιπτώσεις επιτρέπουν στις τράπεζες να επιβάλουν σημαντικό πρόστιμο για πρόωρες αναλήψεις.

«Όπως ανέφεραν στη StockWatch τραπεζικά

στελέχη», επιβάλλονται αυστηρά penalty σε όσους επιχειρήσουν να σπάσουν μεσοπρόθεσμα ένα γραμμάτιο, ανεξάρτητα εάν ο καταθέτης θεωρείται καλός πελάτης για την τράπεζα. Οι όροι του συγκεκριμένου προϊόντος, επισημαίνουν, επιτρέπουν την επιβολή προστίμου όταν σπάσει. Μεγαλύτερη βαρύτητα για την

τράπεζα, μας αναφέρθηκε αρμοδίως, έχει η χρονική περίοδος που θα σπάσει ένα γραμμάτιο πριν τη λήξη του, παρά εάν ο πελάτης διαθέτει άλλα προϊόντα στην ίδια τράπεζα.

Κάποιες τράπεζες επιβάλλουν ως penalty 2% επί του ποσού που σπάζει για την υπόλοιπη περίοδο που παραμένει. Σε ορισμένες περιπτώσεις αυτό συνεπάγεται τη μείωση του αρχικού ποσού της κατάθεσης. Σε άλλες περιπτώσεις, ο τόκος που λαμβάνει η κατάθεση υπερβαίνει το πρόστιμο που πληρώνεται για πρόωρη ανάληψη.

Κάποια από τα καταθετικά προϊόντα των τραπεζών είναι περισσότερο ευέλικτα σε ότι αφορά αναλήψεις. Η διάθεση αυτών των προϊόντων γίνεται στη βάση κάποιων διευκολύνσεων όπως είναι η απόσυρση χρημάτων υπό προϋποθέσεις. Αν και στις πλείστες περιπτώσεις οι τράπεζες έχουν ήδη λάβει την υπογραφή των πελατών για τους όρους που τηρούν στα γραμμάτια, κάποιοι από τους πελάτες αντιδρούν.

7.4 Σύγκριση επιτοκίων ΚΤΚ και της ΕΚΤ

Από τη σύγκριση των στοιχείων της ΚΤΚ και της ΕΚΤ διαπιστώνονται τα εξής σε σχέση με τις αποδόσεις των καταθέσεων εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων:

- Ψηλότερες αποδόσεις σε ορισμένες κατηγορίες καταθέσεων είναι η πραγματικότητα του Κύπριου καταναλωτή, ο οποίος επιλέγει να συνεργαστεί με τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα.
- Τα κυπριακά νοικοκυριά έχουν τη δυνατότητα να εξασφαλίσουν ψηλότερες από τα αντίστοιχα των χωρών μελών της ευρωζώνης αποδόσεις στις καταθέσεις άμεσης λήξης (overnight), στις καταθέσεις προθεσμίας μέχρι ένα έτος (with agreed maturity up to one year), στις καταθέσεις προθεσμίας με λήξη μεταξύ ενός και δύο ετών (with agreed maturity over one and up to two years) καθώς επίσης και στις καταθέσεις προειδοποίησης μέχρι τρεις μήνες (redeemable at notice up to three months). Τον Μάιο ένα νοικοκυριό μπορούσε να εξασφαλίσει μέσω όρο επιτοκίου 4,73% στις καταθέσεις προθεσμίας μέχρι ένα έτος και

4,71% για προθεσμία μεταξύ ενός και δύο ετών. Για τις ίδιες κατηγορίες καταθέσεων στην ευρωζώνη ο μέσος όρος των επιτοκίων είχε διαμορφωθεί τον ίδιο μήνα σε 4,23% και 4,26% αντίστοιχα, δηλαδή υπάρχει μια απόκλιση της τάξης 50 μονάδων βάσης και 45 αντίστοιχα. Τα επιτόκια στις καταθέσεις προειδοποίησης διαμορφώθηκαν σε 3,36% για μέχρι τρεις μήνες και 3,74% και σε 2,73% στη ζώνη του ευρώ.

- Αντίθετα, τα εγχώρια νοικοκυριά εξασφαλίζουν χαμηλότερες αποδόσεις στις καταθέσεις προειδοποίησης πέραν των τριών μηνών (redeemable at notice over three months). Το Μάιο ο μέσος όρος της απόδοσης στην Κύπρο για τη συγκεκριμένη κατηγορία καταθέσεων διαμορφώθηκε σε 3,74% έναντι 3,84% στη ζώνη του ευρώ.

- Οι επιχειρήσεις, από την άλλη, εξασφαλίζουν τους τελευταίους μήνες ψηλότερες αποδόσεις στις καταθέσεις τους με συμφωνημένη λήξη μέχρι ένα έτος (with agreed maturity up to one year) " το Μάιο 4,82% έναντι 4,27% στην ευρωζώνη" αλλά σαφώς χαμηλότερες αποδόσεις στις καταθέσεις άμεσης λήξης (overnight " 1,11% έναντι 2,07% σε άλλες χώρες της ευρωζώνης).

Σημειώνεται ότι τα στοιχεία που παρουσιάζονται αφορούν νέες καταθέσεις. Το 62% των καταθέσεων που βρίσκονται αποταμιευμένες σε πιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες και συνεργατικά) στην Κύπρο εντάσσονται στην κατηγορία «καταθέσεις προθεσμίας μέχρι δύο έτη». Πρόκειται, δηλαδή, για μία από τις κατηγορίες αποταμιεύσεων που απολαμβάνουν, όπως φαίνεται από τα στοιχεία, ψηλότερα επιτόκια από το μέσο όρο των χωρών της ευρωζώνης. Ένα άλλο 22,2% βρίσκεται σε καταθέσεις άμεσης λήξης (overnight), ενώ ποσοστό 16,1% σε καταθέσεις υπό προειδοποίηση μέχρι τρεις μήνες. Ανάλογη είναι η κατανομή των καταθέσεων στις διάφορες χρονικές λήξεις και στην ευρωζώνη.

7.5 Μέτρα από την ΚΤΚ για τόνωση του ιδιωτικού τομέα

1. Έκδοση ειδικών ομολόγων του Δημοσίου διάρκειας μέχρι και τρία χρόνια με σκοπό την παραχώρηση τους στα πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία με τη σειρά

τους θα μπορούν να χρησιμοποιούν τους τίτλους αυτούς ως εξασφάλιση για άντληση ρευστότητας από την ΕΚΤ. Για την παραχώρηση των τίτλων καταβάλλεται από τα πιστωτικά ιδρύματα στο Δημόσιο προμήθεια καθώς και επαρκείς εξασφαλίσεις. Οι εξασφαλίσεις αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, εκτός από τίτλους άλλων ομολόγων, ενήμερα δάνεια σε φυσικά πρόσωπα (π.χ. στεγαστικά δάνεια) καθώς και ενήμερες απαιτήσεις έναντι επιχειρήσεων».

Σύμφωνα με τον κ. Ορφανίδη, διευθυντής Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου στην περίπτωση που τα ομόλογα θα είναι διάρκειας τριών χρόνων, το συνολικό κόστος άντλησης ρευστότητας για τα πιστωτικά ιδρύματα θα είναι κάτω από το 3%, δεδομένου ότι το βασικό επιτόκιο της ΕΚΤ είναι σήμερα 2%. Επομένως, πρόσθεσε, το πιο πάνω σχέδιο, εκτός από τη διεύρυνση των πηγών χρηματοδότησης για τις τράπεζες, θα μπορούσε να βοηθήσει και στη μείωση του κόστους χρηματοδότησης προς όφελος των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών.

2. «Παροχή εγγύησης του Δημοσίου προς τα πιστωτικά ιδρύματα για τίτλους που θα εκδώσουν, διάρκειας μέχρι και τρία χρόνια. Για την παραπάνω εγγύηση θα καταβάλλεται προμήθεια, το ύψος της οποίας θα καθορίζεται προμήθεια, το ύψος της οποίας θα καθορίζεται και από το κατά πόσον θα παρέχονται ή όχι εξασφαλίσεις».

3. «Προώθηση ενεργειών για γρήγορη άντληση της χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων που απευθύνεται προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέσω των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η συγκεκριμένη χρηματοδότηση θα παραχωρηθεί με επιτόκια αρκετά χαμηλότερα από τα επίπεδα αγοράς».

4. «Παραχώρηση επιχειρηματικών δανείων από το εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα μέσω επιμερισμού του πιστωτικού κινδύνου μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων και του κράτους (risk-sharing agreements). Το μέτρο αυτό αναμένεται να τονώσει τις επενδύσεις και να στηρίξει το κεφάλαιο κίνησης του ιδιωτικού τομέα».

Επίλογος

Η μεγάλη εξάρτηση της οικονομίας μας από την εξωτερική ζήτηση δεν μας επιτρέπει να υποθέτουμε, πως η Κύπρος θα παραμείνει ανεπηρέαστη από τις αρνητικές παγκόσμιες εξελίξεις, σύμφωνα με τις νέες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο ρυθμός μεγέθυνσης της κυπριακής οικονομίας το 2009 προβλέπεται αισθητά χαμηλότερος, της τάξης του 2,2% έναντι 2,9% βάσει των προβλέψεων που είχαν δημοσιευθεί το Νοέμβριο του 2008.

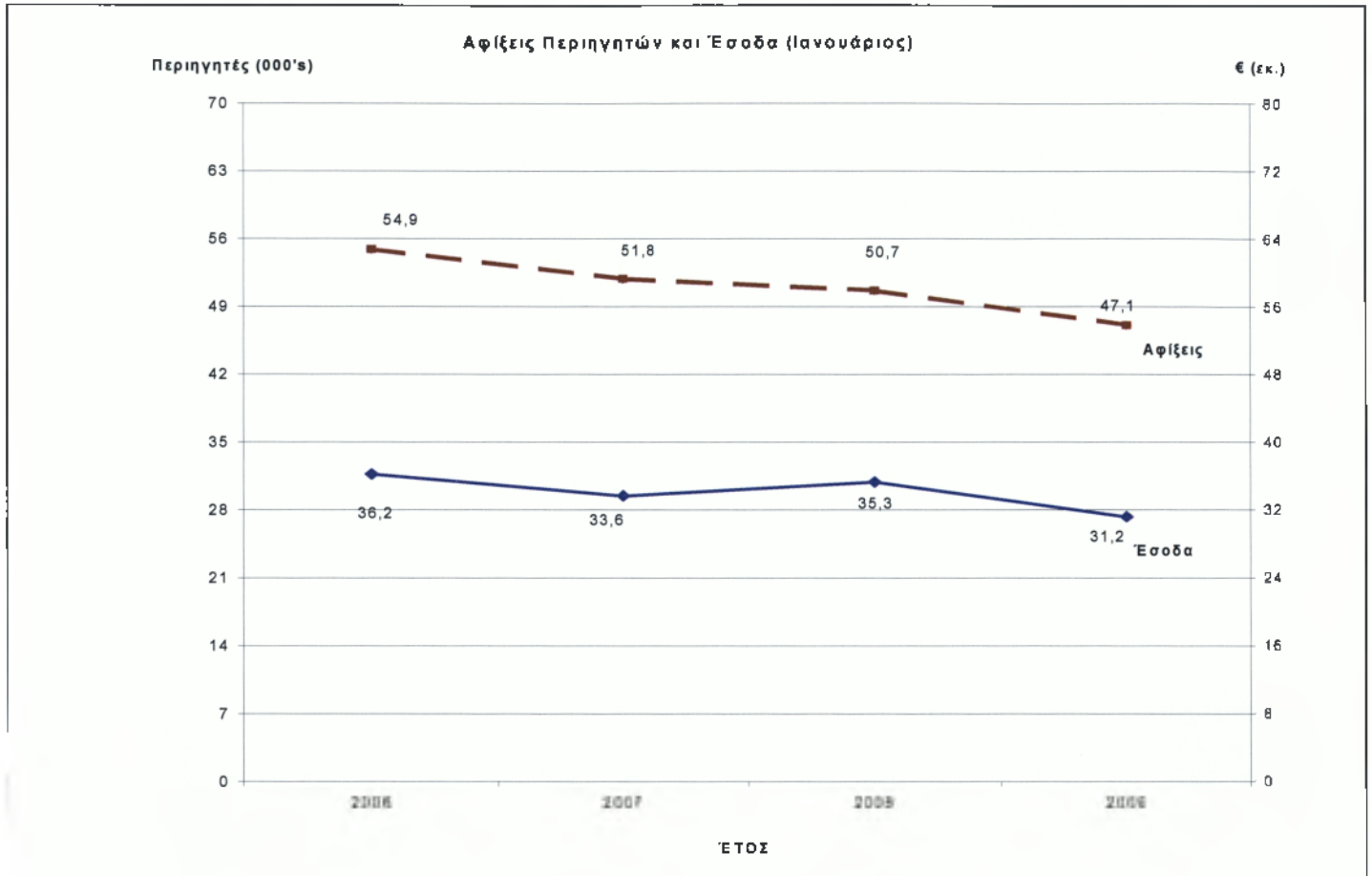
Η αύξηση του ΑΕΠ της παγκόσμιας οικονομίας αναμένεται να επιβραδυνθεί σημαντικά στο 0,5% για το 2009- από 3,3% το 2008 πρόκειται για σημαντική επιδείνωση με την πρόβλεψη της Επιτροπής που είχε δημοσιευθεί το Νοέμβριο, και σύμφωνα με την οποία ο ρυθμός μεγέθυνσης της παγκόσμιας οικονομίας το 2009 αναμενόταν να είναι της τάξης του 2,25%.

Η κυπριακή οικονομία κατορθώνει να επηρεάζεται σε μικρότερο σχετικά βαθμό σε σύγκριση με άλλες χώρες, αυτό οφείλεται στην υιοθέτηση του ευρώ και στη διαχρονικά συνετή εποπτεία του τραπεζικού συστήματος που έχουν αποτρέψει τα χειρότερα αναφορικά με το βαθμό επηρεασμού μας από την παγκόσμια κρίση.

Οποιαδήποτε μέτρα που ενδεχομένως δύναται να ληφθούν είτε μέσω της κυβέρνησης η οποία θα μπορούσε να συνεισφέρει στην χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα μέσω του χρηματοπιστωτικού τομέα, σύμφωνα με το κοινό Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης που συμφωνήθηκε από τους αρχηγούς κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον περασμένο Οκτώβριο. Καθώς επίσης και μέτρα των τραπεζών για την χρηματοδότηση διαφόρων έργων υποδομής και ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, πρέπει να στοχεύουν στην έξοδο από την πιθανή ύφεση, στη σμίκρυνση των μακροοικονομικών ανισορροπιών, στη στήριξη της απασχόλησης, στην ενίσχυση των χαμηλών εισοδηματικών στρωμάτων και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας. Τα οποιαδήποτε μέτρα πρέπει να είναι στοχευόμενα με ημερομηνία λήξης. Δεν θα ήταν επιθυμητό να διακινδυνεύσουμε μακροπρόθεσμα χειροτέρευση των

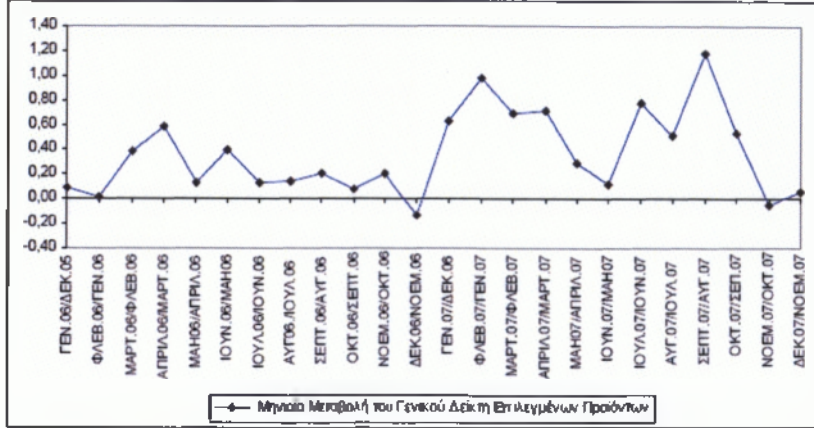
δημοσίων οικονομικών για μια προσωρινή ενίσχυση της κατανάλωσης.
Χειροτέρευση της καλής κατάστασης των δημόσιων οικονομικών θα έχει
αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία μακροπρόθεσμα και θα υπέσκαπτε την
εμπιστοσύνη του κοινού στη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

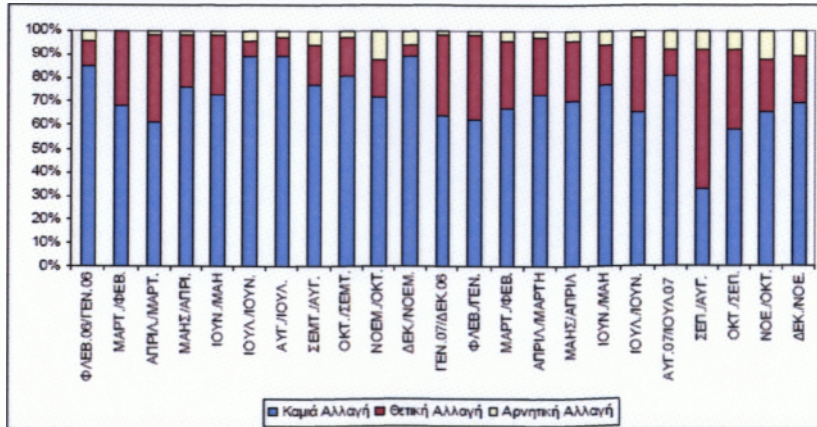
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Διάγραμμα 1: Μηνιαία Μεταβολή του Δείκτη Επιλεγμένων Ερσιόθητων Προϊόντων κατά την περίοδο Ιανουαρίου 2006 - Δεκεμβρίου 2007

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

Διάγραμμα 2: Ποσοστό Επιλεγμένων Ερσιόθητων Προϊόντων που παρουσίασαν Αύξηση ή Μείωση κατά την περίοδο Ιανουαρίου 2006 - Δεκεμβρίου 2007

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΜΣΙ ΙΙ

Κύρια χαρακτηριστικά του ΜΣΙ ΙΙ Ο ΜΣΙ ΙΙ αποτελεί ένα θεσμικό πλαίσιο για τις χώρες μέλη της ΕΕ, που αποσκοπεί στη διασφάλιση σχετικής σταθερότητας των ισοτιμιών των νομισμάτων των χωρών μελών της ΕΕ που δεν έχουν υιοθετήσει ακόμα το ευρώ, στα πλαίσια των γενικότερων οικονομικών πολιτικών τους για ενίσχυση της μακροοικονομικής σταθερότητας και τη σύγκλισης. Βασικό χαρακτηριστικό του ΜΣΙ ΙΙ είναι ο καθορισμός κεντρικών ισοτιμιών των νομισμάτων των χωρών που έχουν ενταχθεί στο ΜΣΙ ΙΙ και δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ, έναντι του ευρώ, με αμοιβαία συμφωνία μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στο ΜΣΙ Ι, των χωρών της ζώνης του ευρώ και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Στα πλαίσια του ΜΣΙ ΙΙ, οι ισοτιμίες μπορούν να διακυμαίνονται εντός κανονικών περιθωρίων διακύμανσης $\pm 15\%$ από τις κεντρικές ισοτιμίες, και τα συμβαλλόμενα μέρη παρεμβαίνουν, εάν χρειαστεί, για να αποτρέψουν διακυμάνσεις εκτός των συμφωνηθέντων περιθωρίων. Με τον τρόπο αυτό, ο ΜΣΙ ΙΙ ενισχύει τη σταθερότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ταυτόχρονα, η συμμετοχή των εθνικών νομισμάτων στο ΜΣΙ ΙΙ αποτελεί ένα στάδιο δοκιμασίας για τη διατηρησιμότητα της ισοτιμίας, ούτως ώστε να διασφαλιστεί, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, ότι η τιμή μετατροπής του εθνικού νομίσματος σε ευρώ η οποία θα καθοριστεί αμετάκλητα από το Συμβούλιο της ΕΕ (όταν εκπληρωθούν όλα τα κριτήρια για την υιοθέτηση του ευρώ) θα είναι η κατάλληλη. Σήμερα συμμετέχουν στο ΜΣΙ ΙΙ τα νομίσματα των ακόλουθων οχτώ χωρών: Δανία, Εσθονία, Λιθουανία, Κύπρος, Μάλτα, Λετονία και Σλοβακία. Η Εσθονία και η Λιθουανία εντάχθηκαν στο ΜΣΙ ΙΙ στις 28 Ιουνίου 2004, η Κύπρος, η Μάλτα και η Λετονία εντάχθηκαν στις 2 Μαΐου 2005, ενώ η Σλοβακία στις 28 Νοεμβρίου 2005.

ΕΣΚΤ

Το ΕΣΚΤ ιδρύθηκε με βάση το άρθρο 8 της Συνθήκης, και αποτελείται από την ΕΚΤ και τις εθνικές Κεντρικές Τράπεζες των κρατών μελών (άρθρο 107 Συνθήκης). Το Καταστατικό του ΕΣΚΤ αντικατοπτρίζει και εμπεριέχει τις αρχές και διατάξεις της Συνθήκης για την ΕΕ. Το άρθρο 14.3 του Καταστατικού προβλέπει ότι οι εθνικές Κεντρικές Τράπεζες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του ΕΣΚΤ και ενεργούν σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της ΕΚΤ. Πρωταρχικός σκοπός του ΕΣΚΤ είναι η σταθερότητα των τιμών (άρθρα 2, 3 και 105.1 Συνθήκης ΕΕ). Κύριες αρμοδιότητες είναι (άρθρο 105 Συνθήκης): ο καθορισμός και η άσκηση της νομισματικής πολιτικής (επιτόκια) η άσκηση συναλλαγματικής πολιτικής (ισοτιμίες) η διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων των κρατών μελών η προαγωγή και η ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ηλεκτρονική βιβλιογραφία

« www.wikipedia.com»

«www.stockwatch.com»

«www.marfin.com.cy»

«www.sigmalive.com»

«www.typos.com.cy»

«www.mof.gov.cy»

«www.centralbank.gov.cy»

«www.euro.cy»

«www.ecb.europa.eu»

«www.nautemporiki.gr»

«www.ethnos.gr»

«www.bankofcyprus.com.cy»

«www.oseok.org.cy»

Εφημερίδες

«Φιλελεύθερος»

«Πολίτης»

«Χαραυγή»

«Σημερινή»

«Αλήθεια»

«Η καθημερινή»